

KALEJDOSZKÓP KALEIDOSCOPE

*“Nincs más haza, csak az anyanyelv...”
(Márai)*

Gulácsy Lajos: Egynapos hó

THE LARGEST HUNGARIAN CANADIAN COMMUNITY ADVERTISING NETWORK

416-638-3431

DOWNLOAD FREE APPLICATIONS
WWW.CORVINADIRECTORY.CA

- Mobile application
- iPhone / iPad / Android
- Always in your hand
- Always up-to-date
- Prompt dialing from application
- Easy to save phone numbers
- Increase your ad's value with logo, short video of your business

TOM'S PLACE TOM'S PLACE

Take Off More

Building on a retail tradition that began in 1958, Tom's Place is a constant in the ever-changing world of fashion, proving that quality and value are always in style. Quality means never compromising and adhering to the rule - all men's suits are 100% wool. Value and discount prices are captured in a name - TOM. T-O-M means Take Off More as Tom will always trim prices to fit your budget.

We invite you to visit Tom's Place, one of Toronto's leading retailers for designer men's and women's business apparel.

FEATURING **Men's Suits 5 FOR 1**
(first floor only)

190 Baldwin St.
Kensington Market
Just west of Spadina
1hr. Free Parking with purchase
M-W 10-6 • Th-F 10-7 • Sat 9-6 • Sun 12-5
416-596-0297

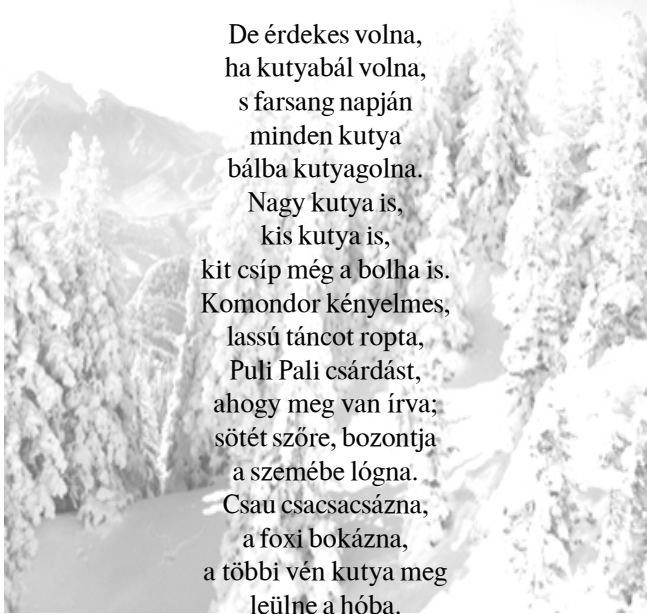
www.toms-place.com

SZERKESZTŐI GONDOLATOK HELYETT

Alig múlt el a nagy várakozás, majd a beteljesülés gyönyörű ideje, máris újabb, immár kedélyeket pezsdítő következik: a farsang. Ha szerencsénk van, a természet is gondoskodik ilyenkor a nagy álarcról, a patyolat hótakaróról, amely beborít minden rosszat, amely segíti a lelkeket, hogy átessenek a nagy megtisztuláson.

De szép is lenne, ha ebben a felfordult világban egyszerre minden a helyére kerülne: megszűnnék az erőszak, a késelés, a lövöldözés, a rágalmozás - és egy hatalmas színes, vidám karneválra gyűlne össze öreg és fiatal, gyermek és aggastyán, hogy átadják magukat az örömegek, a szeretetnek, a szerelemnek. De szép is lenne, ha mindenki abba a világba képzelné vissza magát, legalább vízkeresztől hamvazószerdáig, amikor még tudott álmodni, tervezni, amikor még nem félt semmitől, amikor még bőséggel termelt szívében a jó! Elavult gondolatok? Már nem élünk abban a korban? Meglehet. De a versek még élnek, talán az alábbi felvidít. *Csoóri Sándor: Farsang napi kutyabál*

De érdekes volna,
ha kutyabál volna,
s farsang napján
minden kutya
bálba kutyagolna.
Nagy kutya is,
kis kutya is,
kit csíp még a bolha is.
Komondor kényelmes,
lassú táncot ropta,
Puli Pali csárdást,
ahogy meg van írva;
sötét szőre, bozontja
a szemébe lógna.
Csau csacsacsázna,
a foxi bokázna,
a többi vén kutya meg
leülne a hóba.

Dancs Rózsa

TERJESSZE LAPUNKAT!

MŰVELTSÉGE GAZDAGODIK,

HA AZ ÉSZAK-AMERIKAI MAGYAR
DIASZPÓRA EGYETLEN KÉTNYELVŰ,
SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJAL

KITÜNTETETT KULTURÁLIS LAPJÁT OLVASSA

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektronikus
postán fogadunk el.

A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag
a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.
The opinion expressed in this publication are
not necessarily those of the publisher.

TARTALOMBÓL - CONTENTS

Áder János köztársasági elnök újévi köszöntője	2
Sajgó Szabolcs: mikor szeretsz; madár, madár (versek)	3
Szabolcs Sajgó: when you love birdling, birdling (poems) translations by Valerie Woods	3
Szervátiusz Jenő-díj átadási ünnepe	4
Dancs Rózsa: Minden ideköt - Agócs Máténé könyvéről	12
In Memoriam Abodi Nagy Béla	13
Sajgó Szabolcs: új teremtés (vers)	14
Szabolcs Sajgó: new creation (poem), transl. by V. Woods	14
George Washington-díj átadása...	15
Veszely Ferenc: A második hadsereg emlékezve (vers)	16
F. Veszely: Remembering the Second Hungaria Army	16
Nandor Dreisziger: The Impact of WW I on Canada's and Hungary's Evolution	18
Magyaródy Szabolcs: Búcsú Sisa Istvántól	20
"Adjon Isten, ami nincs..."	22
Murányi Sándor Olivér: Bikaviadal	23
Sándor Olivér Murányi: Bullfight. Transl. by F. Veszely	24
Móra Ferenc: Történet az egyik csalóról	25
Sajgó Szabolcs: milyen is lesz; estéli üzenet (versek)	27
Szabolcs Sajgó: what will it be like evening message (poems), translated by Valerie Woods	28
In Memoriam Kenojuak Ashevak	29
István Bácsalmási: Region of York	29
Gabler Antal: Tanítókra gondolkodok Rohan az idő (versek)	33
Mikszáth Kálmán: A góbék Góliátja (elbeszélés)	34
Weöres Sándor: Újévi köszöntő (vers)	35

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$65.00/year; Foreign: US\$75.00/year

Publisher: **Kaleidoscope Publishing**Elnök - **Telch György-George** - PresidentFőszerkesztő - **Telch-Dancs Rózsa** - Editor-in-ChiefSzerkesztés, fordítás - **Turóczy Tamás** - Editor, translatorTerjesztés - **Turóczy Katalin** - Subscription

Munkatársak:

Bácsalmási István, Kaslik Péter, Lemák Emese,

Miska János, Sándor Mary, Veszely Ferenc

Elérhetőség - Address:

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-9661

E-mail: **rozsadancs@yahoo.ca**

Copyright © Kaleidoscope Publishing

No part of this publication may be reproduced by electronic means,
photocopying or otherwise, without written permission from the
publisher, excepting brief quotes for the purpose of review.

www.kalejdoszkop.com<http://epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=01658>

***KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy
Lexikona helyesírását követi**

ÁDER JÁNOS KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK ÚJÉVI KÖSZÖNTŐJE

A siket és nagyothalló nézők számára az államfő mellett álló Weisz Fanni fordította jelynyelvre a köszöntőt

Tisztelt Honfitársaim!

Szilveszter az öröm ünnepe. A jókívánságok éjszakája.

Az elmúlt percekben a levegő megtelt az újévi trombiták hangjával, hogy régi szokás szerint távol tartsunk minden rosszat újszülött esztendőnkől, és hogy világgá kürtöljük, mennyi személyes és közös reménnyel vágunk neki az új évnak.

Nagy erő van ebben a pillanatban, hiszen az elmúlt percekben magyarok milliói, fiatalok és lélekben fiatalok, ismerősök és ismeretlenek fordultak örömmel egymáshoz, boldog újévet kívánva.

Nagy erő van e pillanatban, ami életünket és világunkat is formálni képes. Mert mindennél nagyobb erő lakozik az egymás iránt érzett szeretetben és jóakarásban.

Jót kívánni egymásnak többet jelent, mint legszebb reményeinknek hangot adni. Többet jelent, mert azt fejezzük ki vele, hogy ezekben a percekben mi mindannyian egymás javát akarjuk. Jó érzés, hogy szilveszter éjjelén minden magyar, s velünk együtt a földkerekség minden lakója osztozik az örömben, amit az újév ígérete jelent. Lélekben ezért most én is ott vagyok Önök mellett, hogy kinek-kinek személyesen fejezhessem ki jókívánságaimat.

A nagymamáknak és nagypapáknak azt kívánom, legyen sok örömük, boldogságuk gyermekeikben és unokáikban. Minden édesanyának és édesapának azt kívánom, hogy az elkövetkező év családjuk, gyermekeik boldogulásáról szóljon. Kívánom, hogy a szemük fényét jelentő gyermekük legyen mindig egészséges! Azoknak pedig, akik betegségben szenvednek, kívánom, hogy hozzon gyógyulást számukra az újesztendő!

A fiatalokhoz fordulva azt kívánom, élvezzék önfeledten szilveszter ünnepét. Vigyázzanak magukra és az éjfélkor érzett öröm élményére épp úgy, ahogy szerelmükre, szeretteikre, családtagjaikra, barátaikra szeretnének vigyázni egész évben. Azt kívánom, éljenek meg minél több sikert,

örömet és boldogságot, mert így válnak alkalmassá arra, hogy szüleiknek, majdani családjuknak és hazájuknak is támaszai legyenek.

A magányosan vagy családjuktól elszakítva ünneplőknek azt kívánom, hogy lélekben öleljék magukhoz mindazokat, akiket szeretnek, mert bizonyosan ők is szeretettel gondolnak rájuk.

Kedves Honfitársaim!

Kívánom, sohase adjuk fel álmainkat. Ha valami nem úgy sikerül, ahogy elterveztük, mindig legyen erónk ismét talpra állni.

Régi bölcsesség, hogy minden ember a maga sorsának kovácsa, de az talán még ennél is fontosabb igazság, hogy mi, magyarok egymás sorsának is kovácsai vagyunk. Olyan országot, olyan hazát kell alkotnunk, amelynek fundamentuma az egymásnak megadott tisztelet, a jó szó és a jó szomszédság, a jövőnkért viselt felelősség és egymás teljesítményének megbecsülése.

Gondoljuk csak meg, mire lennének képesek, ha vennék egy nagy levegőt, és így vágnánk neki az új esztendőnek! Vajon nem élhetnénk-e úgy, ahogy himnuszunkban is áll: jó kedvvel, bőséggel? Szívből kívánom, hogy így legyen! Szívből kívánom, mert ez a jókívánságok éjszakája.

Szilveszter mindig új fényeket, új álmokat hoz életünkbe. Ez az a nap, amikor az éjféli koccintás után a szívünkre öleljük mindazokat, akik igazán fontosak életünkben.

Szeretettel köszöntöm Önöket az új esztendőben!

Boldog új évet, Magyarország! 2013. január 01.

Szervátiusz Tibor rajza

SAJGÓ SZABOLCS

mikor szeretsz

magadból már ki sem látszol
szemedből füledből ő jön szüntelen
az ő arca van fölötted az égen
s az őszi erdő tőle illatos

szólok hozzád
ő válaszol belőled tisztán
tenyered szívetől meleg
benne születik újjá aki voltál
s kibomló álom
gyönyörű
az ő álma már aki vagy

a vályogban valami szöszmötöl
kinn ködkabátot próbál
a novembernek vetkezett sövény
idebenn kemence áraszt sült tök illatot
s titokkal áldott világot gyertyaláng

nézem a tünékeny fényben
szelíden mint ragyogsz
ragyogsz őbenne
s mint tündököl tebenned ő

when you love

invisible there is only the one
living in your eyes and ears
high above radiates the face of the one
and the one is scenting the fall forest

speaking to you
from within it is the one who clearly answers
your palm is warmed by the heart of the one
who ever you were is born anew
and a blossoming dream
ever beautiful
a dream of the one that you are

something is tinkering in the loam
the hedge disrobes itself to November
testing a cloak of fog
inside a whiff of roasted pumpkin from the oven
and eternal light blessed by mystery from candlelight

observing in the subsiding flame
your quite splendor
in the one
and as the one's splendor is in you

SZABOLCS SAJGÓ

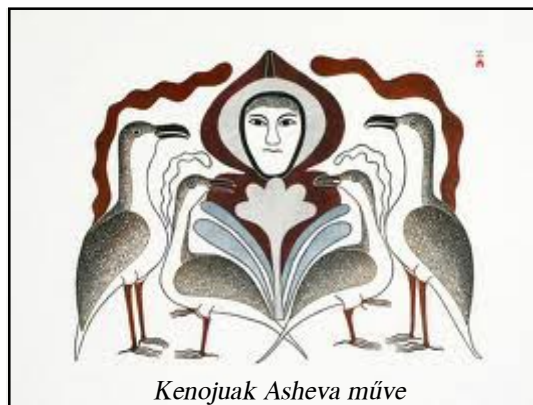
VALERIE WOODS TRANSLATOR¹**madár madár**

lám a béka békanyál
zöldarany aranyfonál
sárga lepke szárnyain
föl-leszáll a kankalin
színezüst a tó vize
kis poszáta jer bele
bárányfelhő int neki
kék egekbe röpteti
megbolydul a hangyaboly
vizsla vizslat és csahol
nyújtózik a jegenye
fontolgatja menjen-e
madár madár kék madár
pánsíp hallik indulj már
indul bölcső keszkenő
fut utána férfi nő

birdling birdling

behold the duck the green duckweed
the grainy gold and Golden thread
on the wings of yellow geese
primulas hop happily
like pure silver shines the lake
tiny warbler wobble in
fleecy cloud winks above
flying her up to the sky
hilly anthill swarms below
snuffy snuffles snarls at you
poplar peeping up on high
pondering to pull aside
birdling birdling bluish birdling
panpipe pitch pings starting note
crib cradle and head kerchief
chased by woman and the man

¹Szabolcs Sajgó: found lines. Annecto Publishing 2013, Toronto

Kenojuak Asheva műve

20122012 - A SZERVÁTIUSZ JENŐ-DÍJ ÁTADÁSI ÜNNEPSÉGE

A díjazottak és a közönség

SPÁNYI ANTAL PÜSPÖK

ÉPÍTSÜK ÉS SZÉPÍTSÜK A FÖLDET!

Tisztelt Művész Úr!
Tisztelt Elnök Asszony!
Hölgyeim és Uraim!

Az ember dolga, hogy nyomot hagyjon maga után a világban. Nem is akármilyen nyomot.

A Teremtő parancsa: építsük és szépítsük a Földet, amely nemcsak a talpalatnyi föld, nem csak az én kertem, a magam zárt világa, hanem az Isten világa, mindannyiunk élettere. Ezt adta Isten nekünk, ezt bízta ránk. Rajtunk múlik, hogy ezzel a földdel mit kezdünk. Hogy őrizzük és szépítjük, vagy elherdáljuk, feléljük és elpusztítjuk, csak magunkra gondolva. Felelősök vagyunk a múltból ránk hagyományozott világért a jelenben, felelősök vagyunk azért, hogy mit hagyunk a jelenből a jövőre.

Ma, amikor az ember a mesterségesen előidézett értékválságban magára gondolva és ezért önmagába zártan, depressziósan éli életét, ezt világosan látni kell. Nem másban keresni a bűnbakot, hanem világosan látni, és tenni a jót.

Ma ismét teret nyer a hazugság és a rágalom, megélhetési rágalmozók és hazugok törnek be a világba, akik sutba vágják minden erkölcsi elvet. Gyűlöletbeszéd ellen tiltakozva gyűlöletet fröcskölve keresik a jövőjüket, gazdag megélhetésüket, akár sokak, egy nemzet, egy földrész, akár az egész emberiség ellenére. Nem tisztelik a

természet törvényét, a családot, az életet, melynek ura az Isten, gyökér nélkül azt hiszik: mindenhol otthon lehetnek a világban. Olykor Sík Sándor versével értünk egyet, aki azt mondja Keresztút című versében: "sötét dolog embernek lenni." De ebbe belenyugodni nem lehet, ezt nem tehetjük. Hiszen a halál után a feltámadás jön! A sötétségre a hajnal fénye köszönt. Rajtunk múlik, hogy mit teszünk a világgal, amit Isten bízott ránk. Hogy mit engedünk be a belső világunkba, minek a visszhangját hagyjuk szívünkben hangzani, és mit engedünk ebből tovább a világba. Lelkünk világának békéje és szépsége rajtunk múlik. Rajtunk múlik az is, hogy mit mutatunk meg e világból a következő nemzedékeknek, akiket ránk bízta. Taníthatjuk őket a szépre és igazra, megmutathatjuk nekik Isten csodáit és szépségeit, segíthetjük őket, hogy rácsodálkozzanak Isten jóságára. És akkor valamit jobbitunk is e ránk bízott világon... Ahogy teszi ezt a Szervátiusz Alapítvány és a díjazottak is. A jellem és lélek bátorsága kell ehhez...

Tegyük hát, ami küldetésünk a világban! Nem csak azért, mert számot kell majd adni róla, mert csak a lelkiismeretere hallgató ember aludhat békés álmot, nemcsak azért, hogy igaz emberek legyünk, hanem azért, mert felelünk a világért, mert őrzői vagyunk a világnak és egymásnak is.

Tegye széppé az érték felelős őrzése és szolgálata a mai esténket, tegye széppé életünket, tegye szebbé a magyar életet ma és a jövőben is!

Isten általunk is áldja meg a magyart!

PERJÉS KLÁRA

MATL PÉTER KÖSZÖNTÉSE

„Verecke híres útján jöttem én./Fülembe még ősmagyar dal rivall,“ - Ady Endre sorai mintha csak Matl Pétert vezetnék elénk, azt a gondolkodó embert, azt a szobrászművészt, aki a magyarlakta területek közül, még ma is a legkiszolgáltatottabb, tán legmegalázottabb helyről, a Kárpátjáról érkezett közénk. Az ott élők feje fölött tologatták legtöbbször a térképet ide-oda az elmúlt évszázadban. Az 1960-ban született Matl Péter is már két országot megélt, hiszen Trianon után a mesterségesen kreált Csehszlovákiához tartozott, a 38-as Bécsi döntés után Kárpátalja déli része egy röpké ideig ismét Magyarország, majd 44 végétől a Szovjetunió, ma Ukrajna felségterülete. Itt áll őrt a strázsán az, aki gyermekkorában csak a televízió keresztül láthatott másutt élő magyart, de szülei belenevelték a hovatartozás érzését, a jelképek értelmét, és a címer, a trikolór láttán, a Himnusz és a Szózat hallatán ma is elfutja szemét a könny.

Munkácson él, s tekintetét a fenséges vár látványa is edzi, amely évszázadokon keresztül dacolt az ostromokkal, az idegen nemtörődomséggel, s nap, mint nap tudatja az ott élőkkel: ne féljete, hősök nemes utódai vagytok! Anonymus Gestája szerint a Vereckei-hágón átkelő magyarok első pihenőjüket itt tartották, védte a várat Zrínyi Ilona, a Rákóczi szabadságharcban pedig utoljára került osztrák kézre. A millennium tiszteletére 24 méter magas oszlopot állítottak itt, tetején a magyarság jelképevel, a turulmadárral. Trianon után szétrombolták, de már újra áll, és a kiterjesztett szárnyú madár kitérően néz Verecke felé: oda, ahol Matl Péter alkotása : a millicentenáriumi honfoglalási emlékmű emelkedik.

Matl Péter: Vereckei Honfoglalási emlékmű

A Kárpátok fő vonulatán, a Vereckei-hágón, a történelmi Magyarország határán, ott, ahol ma Lemberg megye és Kárpátalja érintkezik, oda álmolta emlékművét a szobrász. Mikor először zarándokoltam arra - a lenyűgöző szépségű tájon, átítatva őseink transzcendens emlékével – félig állt csak az ősszmagyarság lelki kápolnája, mert csak sorozatos atrocitások közepette épülhetett. A 841 méteres ponton állt már egy emlékmű, amelyet 1950-ben lerombolt a diktatúra, de nem sikerült a magyarság nyomát eltüntetni, mert élnek ott Matl Péterek, akik nemzetben és a magyarság megmaradásában gondolkodnak. Elnyerve a pályázatot 1996-ban kezdett az emlékmű építéséhez, kelet – nyugati kapunak szánta, és egy minden magyarnak szóló szimbólummal Csillagkaput alkotott, az ősi jelképet keltette életre, amely ott van a gyökereinkben, honfoglaló eleink jelképeiben, szötteinkben és faragásainkban, s így mintegy magához vonzza erre a kultikus helyre őseink erejét, a magyarság évszázadokon átívelő kitartását. A csillag másik fele a föld mélyébe tart, a művész szándéka szerint kitéphetetlenül kapaszkodik múltunk emlékeibe. Matl Péter tudja, hogy az anyagi világ szorításában élve, nem a pénz, hanem a nemzettudat fog megtartani bennünket. A Csillag, vagy Napkapu hét kötömbből áll, jelképezve a hét honfoglaló törzset, Nyék, Megyeri, Kürtgyarmat, Tarján, Jenő, Kér, Keszi errefelé vonultak, a Turul védelmezésével és útmutatásával, a Kárpát medencébe.

Szagrális hely ez az emlékmű, a kapu alatt egy fekete gránittömbből készült oltárkő, hiszen honfoglaló őseink már nem is jártak messze a kereszténységtől, (népvándorlás kori, ázsiai ősmagyar sírokban már találtak kereszteteket), de szimbolizálhatja azt is, hogy az Európai Parlament ellenében mi igenis valljuk a keresztény kultúrában való gyökerezést itt Európában, és hazugnak tartunk minden olyan művészi megnyilvánulást, amely nem ebből indul ki. Szomorú, de a 2008-ra, sok nehézség közepette elkészült emlékművet folyamatosan rongálják, hol festékekkel öntik le, hol csákánnyal esnek neki, ám az alkotó azt mondja, fájó és megalázó, de nem kell félnünk, ez az emlékmű már a magyarok lelkében él, onnan pedig semmilyen eszközzel nem lehet kiirtani.

Hiszek az elrendelésben, hiszem, hogy Matl Pétert a sors, az Isten küldte erre a pályára, előtte egy kicsit próbára téve türelmét. A KGB sokat járt náluk akkoriban, nem is vették fel szobrásznak sehova, dacból jelesre végzett az Ungvári Képzőművészeti Szakközépiskola Kerámia művészeti szakán. A katonaságnál aztán egy hetikén odavetett mondat megváltoztatta eddigi életét – a kérdésre, hogy mivel foglalkozik, azt felelte, hogy szobrász. Ezután akasztották a hóhért, naponta kellett faragnia az ajándéktárgyakat kegyelmeseknek. Saját gyönyörűségére szorgosan próbálkozott szobrok készítésével is, így, miután leszerelt, kitanulhatta a mesterséget. Addig inkább festett, vehemensen, egyik képet a másik után gyártotta és tépte össze, hogy aztán megint egy újba kezdhesen. Ám a

szobrászat megregulázta türelmetlen természetét, ezt nem lehet rohamtempóban tenni, kemény és kitartó fizikai munka szükségeltetik hozzá. Rendre okította és külső-belső tartást adott neki. Ma már biztonsággal dolgozik márvánnyal, homokkővel, gránittal és szereti a fát mint anyagot. A lemergi és kijevei könyvtárakban, múzeumokban kereste és kutatta a magyar kultúra formai gyökereit, hogy beépíthesse munkáiba. Mint a népmesei legkisebb fiú, tizenhat forinttal a zsebében indult el az első magyarországi alkotótáborba, amelyre a 90-es évek elején kapott meghívást. Később már bejárhatja a világot is, meghívást kap Japánba, Franciaországba, Dániába, Svájcba, Ausztriába, Csehországba és Brazíliába. Menjél, fiam, Nyugatra - mondja Márai a Kassai polgárokban, - de soha ne feledd, hogy Keletről jöttél! Vidd hírül, hogy mit tudunk mi teremteni: városokat, várakat, templomokat és szobrokat... És Matl Péter rendre ott is hagyja a bejárt tájakon kezenyomát, magyarságáról és hitéről.

Köztéri szobrokat, díszkutakat, oltárokat készít, fa szobrai úgy készülnek, hogy kibontja a törzset, lehántja a fölösleges részeket, kihozza a bennük rejlő formákat, ilyen az „Emese álma” is Zalakaroson, amelynek nőalakja madárral rajzolódik ki. Nem szereti a kiállítótermetet, minden ízében közösségi ember, így műveit köztérre, vagy funkcionális helyekre szánja. Mészkből faragott II. Rákóczi Ferenc mellszobra a munkácsi magyar iskola udvarán talált helyet. Páncélban, vértben ábrázolja a nagyfejedelmet, de mégsem a harcos Rákóczit mutatja be, hanem a gondolkodó embert. Kemény, eltökélt Szent Istvánt faragott Kárpátjának, teste egybeforr a kettőskeresztrel, védelmezően tartja maga elé azt. Matl Péter, aki vérével védi magyarságát, 2004-ben megretten a népszavazási eredmények hallatán. Mi lesz veled, Magyarország címmel, fából farag szobrot Makóra, alakja örült erővel kapaszkodik ugyancsak a kettős keresztbe. Pedig ez a szobrász szeret repülni, szárnyalni és álmodni, talán azért is alkot annyi szépséges madarat kutakra, szobrokra, még síremlékre is. Szárnyaik az angyalokéra emlékeztetnek, néha szögletesek és kemények, de legtöbbjüknek puha, meleg szárnya van, kéri őket, repüljenek szanaszét a világba, vigyék hírét, hogy élünk és megmaradunk. Küldött már angyalt Kijevebe, de Brazíliába is. A legszebb mind közül, sima és letisztult formájában Mihály arkangyal, ő a mennyei hadak vezére és győztes harcosa. Legyőz minden gonoszt, akaraterje hatalmas, Isten iránti hűsége megingathatatlan. Nem véletlenül ábrázolja őt a szobrász, hiszen a legtöbb magyar templom Szent Mihály nevét viseli és egy ősi magyar rovásírás emlék is található róla Vargyason, a régi templom egyik kővén, melynek felirata: „Mihály, Isten szentje.”

Matl Péter témaválasztását alapvetően magyarsága és hite határozza meg. Ezért talált rá az Ópusztaszeri emlékmű felkérése is. És van még egy különös kötődése ide: munkácsi házukban hajdan Lehoczki Tivadar helytörténész élt, aki Jókai Mór barátjaként fogadta Feszty Árpádot, s ő mutatta meg azokat a honfoglalás kori helyszíneket, amelyet később Feszty megfestett a körképen. Így vezetett a kárpátjai

művész Isten által kijelölt útja Vereckétől Ópusztaszerig, a magyarok hazára találásának egyik legfontosabb pontjától a másikig, a bejövettől az első országgyűlésig. Átrepült a Turulmadár Vereckéről Munkács érintésével az Ópusztaszeri történelmi emlékparkba.

A Nemzeti Összetartozás szobra egy kitárt szárnyú, hatalmas, bronz turulmadár, karokkal a karmai között, egy faragott mészkből oszlop tetején. Azért mészkből, mert a Budai vár, a Parlament, a Hősök tere szobrai, a pusztaszeri Árpád emlékmű is abból készült, nem idegen a magyarok lelkétől – vallja a szobrász. Az oszlop maga egy pásztorbotra emlékeztető körszobor, indás, a honfoglalás kori sírokban talált palmettás motívumokkal, mintha sok-sok ember kapaszkodna össze, s a magyar népi díszítőművészet növénymintájának bimbóiban a 64 történelmi vármegye bronzból öntött címeri. Miért is fontos, hogy emlékezzünk az 1200 évvel ezelőtti történetekre? Mert, ha a múlt nem ad erőt, hitet, erkölcsi példát, kitartást – akkor nem lesz jövőnk. És teljesült Matl Péter kívánsága is, visszaemelte magához az anya, ezt akarta megörökíteni. Ősi erő van ebben az emlékműben: Emese álma mindannyiunk álma, a megjelent madár – időben évezredek át, - térben határokon át köt össze bennünket, s addig lesz hazánk, míg emlékezzünk az álmra. Ezt fogalmazta meg helyettünk a szobrászművész, megújította vérszerződésünket, már soha senki nem vehet rá bennünket, hogy megtagadjuk egymást, soha senki nem engedheti el a másik magyar kezét. Ezzel a fogadalommal tekint föl az égre az emlékmű, hitet téve hazának és Istennek.

Matl Péter, aki nem elszakított országrészekben, hanem egységes nemzetben gondolkodik, az állami kitüntetések és a szakmai M.S. Mester-díj után, novemberben megkapta a Szervátiusz Jenő -díjat, amelyet évente a nemzeti kultúra elkötelezett képviselőjének adnak. Az alapítványt az Erdélyből származó Szervátiusz Tibor hozta létre, édesapjának, a szintén világhírű szobrászművésznak, Szervátiusz Jenőnek az emlékére, születésének 100. évfordulóján. Együttal létrehozta a Szervátiusz Jenő-díjat, hogy felhívja a figyelmet a Kárpát medencében élő és alkotó, a nemzeti megújodást, összetartozást szolgáló művészekre. Hiszem, hogy a bronzba öntött Szervátiusz Jenő önarckép jó helyre került ebben az évben is.

E. ROMÁN KATA

MARADNAK A TÉNYEK... DÉVÉNY MÁRIA LAUDÁCIÓJA

Ismerheti-e egyik ember a másikat, amikor még önmagunkat sem ismerjük? Megítélhet-e, méltathat-e, vagy bírálhat-e teremtmény teremtményt, amikor képtelen csak egy-egy tettek, gondolatnak eredőjét, mozgatóit és következményeit is teljes mélységében fölmérni, megismerni? Mit tudunk egymásról mi, emberek?

Csupán tükör által, homályosan látunk, csupán felületi benyomásokra hagyatkozunk, csak saját érzékelésünk, felfogóképességünk kódén át sejtethünk meg valamit a másik lényéből, hatásából, szándékaiból, képességeiből...

Maradnak hát a tények s a személyes benyomások.

Első találkozásom Dévény Máriával igen emlékezetes módon, az akkor induló Magyar Katolikus Rádió tárgyalójában történt. Mindannyiunk fejében forrtak a tervek, magasfeszültségen izzott mindenki: napokon belül kezdjük a sugárzást, de nincsenek még műsorok, s még ezer egyeztetés, elvégzendő feladat áll előttünk.

Egyszer csak belép az ajtón valaki, kicsit tévován, a mi vibrálásunkhoz mérten kissé komótosan, s angyalkék szemek néznek rám: -Juhász Judit hívott, én is itt fogok dolgozni, nem tudom, mit tudtok kezdeni velem...

- Honnan jössz, és mit csináltál eddig? –kérdem.

- A zenéhez értem – így a szerény felelet.

- Remek, mondom, épp zenei szerkesztőt keresek Móra Aranykoporsójához.

Persze ekkor még semmit nem tudtam arról, hogy Dévény Mária, akivel beszélgetek, milyen gazdag rádiós pályát tud maga mögött, s hogy ennek csak második állomása a Magyar Katolikus Rádió, az első a Magyar Rádió volt, ahol csaknem negyven évig dolgozott.

És - persze ezt is csak később tudtuk meg - a zene iránti rajongás, az elkötelezett muzsikusság is csak egyike tanult és szeretett hivatásainak, hisz eredetileg műszaki végzettséget szerzett a Kandó Kálmán Híradásipari Technikumban, illetve a Kandó főiskola hangmérnöki szakán. Mindeközben

számtalan kórusban énekelt, többek között a Magyar Állami Népi Együttes kórusában és a Budapesti Madrigálkórusban is. A rádió iránti rajongása épp kórustagságának köszönhető, hiszen első, varázslatos rádiós

élményei a kórusfelvételekhez kötődnek. A vágyalom 1957-ben teljesült: ekkor nyert felvételt a Magyar Rádió Műszaki Osztályára mint magnókezelő. De hamarosan már a hatos stúdió zenei felvételeinek hangmestere, s két év múlva már a zenei osztály rendezői csoportjának tagja, a Nemzetközi Műsorcsere Rovatnak dolgozik, s a világ több mint 120 országának készít műsorokat. Munkája mellett végzi el a konzervatóriumot és a Zeneakadémia fuvola tanszakát. 30 évig tanított a Magyar Rádió Gyermekkórusában fuvolát és szolfézst, 20 évig énekelt a Magyar Rádió Énekkarában, s így nem csak zenei rendezőként, de kórustagként is dolgozhatott világhírű muzsikusokkal, karmesterekkel. Fontos és jeles munkái voltak a Bánffy György színművész anyanyelvi estjeihez és monodrámá előadásaihoz készített színpadi kísérezének.

A Magyar Rádiós korszak 1994-ben zárult. Épp tíz év múlva indult a Magyar Katolikus Rádió. De Mária életében ez a tíz esztendő sem a pihenésé, sokkal inkább a karitatív munkáé volt. Odaadóan ápolta idős szüleit, s a ferences világi rend tagjaként segítője a pasaréti Pádai Szent Antal plébániaközösségnek, támasza a rászorulóknak.

Mária indulása óta tagja a Magyar Katolikus Rádió alkotóközösségének. A kulturális szerkesztőség oszlopos

Búcsúzunk a torontói magyar közösség
fáradhatatlan barátjától, önkéntesétől,

Pista Páltól - mindenki Öcsijétől.

Virág helyett ez a vers kísérje utolsó útjára.
Nyugodjék békében!

NAGY LÁSZLÓ: **ADJON AZ ISTEN**

Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét.
üres vékamba,
gabonát,
árva kezembe
parolát,
lámpámba lángot,
ne kelljen
korán az ágyra hevernem,
kérdésre választ

ő küldjön,
hogy hitem széjjel
ne düljön,
adjon az Isten
fényeket,
temetők helyett
életet?
nekem a kérés
nagy szégyen,
adjon úgyis, ha
nem kérem.

tagjaként a Bánffy Györggyel megkezdett utat járja: az irodalmi műsorfolyamok zenei gondozását vállalta magára, s ez bizony nem csekélység. A Varázsdoboz, a Mesebolt, a Páholy és pódium számára évi 1067 műsor készül. Ehhez bizony nem egyszerűen fölkészültnek, odaadónak, sokszor egyenesen varázslónak kell lenni, s persze hatalmas tárgyismeretre van szükség. Mária legemlékezetesebb munkái a megszámlálhatatlanul sok közül talán Az aranykoporsó mellett az 1956-ról szóló hangjáték sorozat bravúros zenei megoldásai, a Szent Erzsébet hangjáték gyönyörű, a történetbe beépülő, azt előre vivő zenéi, Newman bíboros verses drámájának, a Gerontius álmának zenéi és kórusfelvételei, a Barsi BALÁZS Krisztus békéje című művéből készült hangzó könyv zenéi és kórusfelvételei.

De minden felsorolás szegény, hiszen, ha méltón akarnánk megemlékezni erről a kilenc évről, bizony, talán holnap reggelig kellene folytatnunk a felsorolást, s nem lenne idő elmondani azt, hogy ő emellett eleven, két lábon járó lexikon, a fél művészvilág barátja és jó ismerőse, és Szent Ferenc mellett talán némi köze Szent Miklóshoz is lehet. Mert ha valamelyik nagycsaládos, vagy szorult helyzetben lévő kolléga netán egy diszkrét fehér borítékokocskát talál holmija közt, bizvást gyanakodhat arra, ez Mária volt. És persze ki más tartaná számon az összes születés- és névnapot is, ha nem ő.

Isten éltesse sokáig, s kívánom, hogy e megérdemelt díj mellett ajándékozza meg az ég egy páternoszterrel is, hogy még sokáig bírja az emeletek közötti száguldozást.

JUHÁSZ JUDIT

JÁLICS KINGA LEGENDÁI

Jálics Kinga nem készült újságírónak. Táncolni szeretett a törékeny, szőke kislány. A nagyhírű Nádas mester balettiskolájának érzékeny növendéke a balett finom, szavak nélküli beszédességével akart szólni a világhoz. Mozdulatokkal érzékeltetni, milyen fájdalmasan hiányzik az édesapja, hogy miképpen is képzeletben el a mennyországot, milyen mélyen átéli nagyszülei hideglelős aggodalmait, s ugyanakkor a légiés piruettekkel saját testét is magasba röpítve mindenkinek elújságotolni: micsoda boldogság várja az Állami Balettintézetben! Ám 1951. május 24-e hajnali csendjében két ávós verte fel álmából az „úri családot.” A kitelepítési végzéssel 24 óra múltán a kicsi Jeney Kinga – nővérével, édesanyjával és a nagyszülőkkel – már egy Szolnok megyei tanyán találta magát. Három év. Három év kemény fizikai munka a földeken – nyaranta a gyermekeknek is! – éjszakai zaklatásokkal, házkutatásokkal, mindennapos megaláztatással. A balett cipő a szegényes holmik legaljára került.

„Osztályidegen”. A levakarhatatlan bélyeg úgyszólván a rendszerváltásig elkísérte Kingát. Érettségi után csak harmadik próbálkozásra sikerült bejutnia az egyetemre, egy „népi demokratikus ezredes főszerkesztő,” a Tükör c. hetilap

nagyhatalmú vezetője kivételes jóindulatának köszönhetően. Így lehetett a nagyenyedi Jeney Kinga az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Bölcsész Karának esti tagozatos hallgatója, ahol angol nyelv és irodalom szakon szerzett tanári diplomát.

A tanulás mellett tehát mindvégig dolgozott, első munkahelye rögtön érettségi után az imént említett Tükör c. hetilap lett, ahol a fotóanyagok beszerzésével sikerült némi keresethez jutnia és ismerkednie a redakciók világával. Szerkesztőségi kollégái készítésére írta meg első cikkét a Film Színház Muzsikának, ahol később állást is kapott, s a remek műhelyben 15 évet töltött el a gyakornokságtól a rovatvezetői megbízatáson át a főszerkesztői posztig. Gyermekkori félszességét naponta leküzdve készítette el interjút a művészvilág legrangosabb szereplőivel, s az első sikerek nyomán lassanként felépült egy pálya – miközben Kinga férjhez ment (s a Jeneyből Jálics lett), – s az évek folyamán bensőséges családi- és hűséges baráti kört szövögetett maga köré. És gyermekei születtek – egy fiú és egy lány – no, meg laptervek, cikkek, interjúk, portrék és kefelevonatok százai, és találkozások, és élmények és lapmegszünések, és újabb és újabb nekirugaszkodások. Új Magyarország, Európa Magazin, Képes Európa, RTV Újság, – s külsőként a Nők Lapja, Fotóművészet, Jazz, Ez a divat, Zene, zene, tánc, Operaélet, Cash Flow, Sky Magazin, Táncművészet, A mi otthonunk, a Taps és még ki tudja, hány hetilapban és magazinban fogadták szívesen Kinga élményeit.

Mert Kinga élményeket ír. Riportjai, portréi, tárcái egyaránt saját élményeinek tükröződései. Sok évtizedes ismeretségünk alapján is írhatnám ezt, de a Magyar Katolikus Rádióban győződhettem meg erről igazán. Kinga ifjú lelkesültséggel szól szindarabról és koncertről, operaházi díszbemutatóról és pajtászínházról, pódium előadásról és könyvről, színésről, bábjátékosról, statisztáról és világhírességről egyaránt. Izgatottan, szinte a pályakezdő elfogódottságával készül – mert felkészül! – a találkozásaira, s olyan örömmel és olyan befogadói nyitottsággal éli át a látottakat és hallottakat, hogy élményének hatása átforrósítja a papírt és átizzítja a hangfelvételt. Kinga nemcsak a színházat

szereti, nem csupán az énekesért vagy a költőért lelkesedik, – Kinga az embert magát is szereti és nemcsak a magasrendű teljesítményt tiszteli, de a hallgatót, az olvasót is, – akinek makacsul át akarja adni az élményeit. Az örömet, melyet ő átélt, a hatást, amelyet benne váltott ki egy szobor vagy egy színészi alakítás. Megunhatatlan számára a közeg, amelyben magabiztosan és otthonosan mozog. A próbatermek, öltözők és színpadok Kinga életének bensőséges terepei, s riportalanyait azzal az igénnyel szólaltatja meg, hogy a felszínen túl legalább egy pillanatra eljuthasson belső világukba.

Kinga nemcsak tollal, ám mikrofonnal is megtanulta láttatni a szépet. Azt a szépséget, amely nemcsak örömforrás, de talán egyúttal morál is. Látjuk és szenvedjük, hogy a haszonelvű bulvársajtó és a hitét veszített közmédia kínálatából a tömegember erőfeszítés nélkül szerzi értesüléseit a világról, s azt hiszi, értesülései egyértelműek a műveltséggel. Legtöbben észre sem veszik az átverést. Jális Kinga a művészi értéket egyfajta energiaforrásként, gyógyító szerként is szeretné átnyújtani a hallgatóknak, akik vágnak a tisztaság és a szépség iránt, de mélyen a lehetőségeik alatt élve csak a szórakoztatóipar termékeit érik el. Kinga hivatásának tekinti a munkáját, s tökéletesen tisztában van a kultúra közösségépítő szerepével. Ezt igazolta az írott sajtóban, s ezt képviseli hitelesen a Magyar Katolikus Rádióban is csaknem tíz esztendeje immár. Műsorait felsorolni nagyon nehéz lenne. Amiként az általa megszólaltatottak százait is nehéz volna lajstromba venni. Inkább bele kellene hallgatnunk most egy percre *A magyar művészet élő legendái* című sorozatának egy darabjába, amelyből nemcsak az derülne ki, milyen hangulatoson vezeti partnerét a beszélgetésben – egyre beljebb és beljebb – a rutinon túli őszinte megnyilatkozás fontos pillanataig, hanem az is kiderülne, hogy ÉRTÉKMENTŐ vállalkozás részese ő már évtizedek óta. Így válik Jális Kinga a szemünk láttára a magyar kulturális újságírás élő legendájává. Hálás köszönet a Szervátiusz Alapítványnak, hogy Kinga életteljesítményét egy korszakos magyar művész nevével díj odaítélésére méltónak tartotta.

Budapest, 2012. november 16.

BAYER ZSOLT

VERESS LÁSZLÓ LAUDÁCIÓJA

Vannak az életben olyan pillanatok, amelyekről az ember azonnal tudja: nem fogja elfelejteni sohasem.

Nekem is van számos ilyen pillanatom - s az egyik egy fiatalemberhez kötődik. Nem sokkal megismerkedésünk után ez a fiatalember azt mondta nekem: nézd meg, barátom! Hatalmas erők, embert próbáló s embert nyomorító hatalmak munkálkodtak azon, hogy ez ne történhessen meg. Arra gondolok, hogy itt vagy te, a budai "úrifiú", aztán itt van a mi Gábor barátunk a Csallóközből, és itt vagyok én, a székelyudvarhelyi gyerek. Hatalmas erők munkálkodtak tehát azon, hogy mi hárman soha az életben ne találkozhatnánk. És most itt ülünk egy asztalnál, beszélgetünk a világ dolgairól és barátok vagyunk. Ha őszintén belegondolsz, ez tényleg csoda...

Nos, tisztelt hölgyeim és uraim, az a székelyudvarhelyi gyerek, aki ezt mondta nekem, s aki ezzel a gondolatával örökké tett egy pillanatot, az a "gyerek" az én barátom, Veress László. A gondolat kikezdehetetlen igazsága és csodája lett örök. S éppen ilyen örök lett a mi barátságunk.

S ez a barátság önmagában igazolja Veress László barátom, barátunk másik tételét, amely szerint nincsen külön erdélyi, felvidéki, délvidéki és anyaországi magyar világ. Egyetlen magyar világ van. S ameddig egyetlen magyar világ van, addig van esélyünk a megmaradásra. Ennek az esélynek s ennek a megmaradásnak nagykövete Veress László.

Veress László az egyetemet már itt végezte, a sokszor oly' mostoha anyaországban, Szegeden. Mondhatjuk tehát,

hogy elegendő időt töltött el miközöttünk ahhoz, hogy elfeledkezzen arról, honnan is indult.

De ő képtelen elfelejteni.

Ő az, aki hetente ingázik a két szülőföld, a két haza, az egy magyar világ két távoli pontja között, és pusztá létezésével összeköti, ami ugyan összetartozik, de ami hajlamos a széthullásra.

Nem ismerek nála fáradhatatlanabb "nagykövetet", nincs nála elhivatottabb szolgálója a magyar ügynek. És kérlelhetlenebbet sem ismerek sokat.

És az ő kérlelhetlensége helyénvaló, mert mély hitből, meggyőződésből fakad, s ott van mögötte fedezetként az igazság. Sok-sok keserű igazság is. Laci sokszor mondta már, és sajnos még nagyon sokszor fogja mondani, hogy "bárcsak ne lenne igazam, barátom"... És mindig igaza lesz.

Igaza lett Veress Lászlónak, amikor kilátástalannak érezte a kettős állampolgárságról rendezett népszavazást - és én akkor is az erdélyi pesszimizmust láttam benne, s azt kértem rajta számon. De igaza lett - és volt elég nagyvonalú, hogy megbocsássa az én osztozásomat...

És igaza lesz valahogyan mindig, mindenféle nemzetpolitikai kérdésben, igaza van, amikor szűkebb hazájának, Erdélynek árulóiról szól, igaza van, amikor megmondja, ki és mi érdemel támogatást és tiszteletet, kinek a szavára hallgassunk és kiére ne. Ez a legtiszteletreméltóbb az én barátomban - s egyszersmind ez benne a legfélelmetesebb: hogy szinte mindig igaza van.

Egyszer, egy szokásos éjjelen, amikor Erdélyből tartottunk hazafelé, azt mondta nekem valahol Marosludas környékén: barátom, néha attól tartok, feleslegesen rójuk mi itt a kilométereket, egészen addig, ameddig majd egy török kamion véget vet útjainknak egyszer s mindenkorra...

Nos, én azt a pillanatot is megjegyeztem. És megkönnyebbülten mondhatom, ebben az egyben tévedett az én László barátom. S most ő, aki oly' sok ügynek szerzett támogatást, aki oly' sok embernek járt ki elismerést és jutalmat, most az én László barátom végre itt áll előttünk, és átvesz egy kitüntetést, amelyet nála jobban alig-alig érdemelne meg valaki.

Az egy magyar világ fáradhatatlan és kérlelhetetlen harcosát, nagykövetét ünnepeljük most. És külön szimbolikusnak tartom, hogy Szervátiusz Tibor alapítványa díjazza most Veress Lászlót..

Veress László

jogász, ügyvédjelölt, tanulmányait a szegedi József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi karán végezte; 1993-1996 közt a Tanszék demonstrátora; 1996-tól ügyvédjelölt
1999-2003 között az Illyés Közalapítvány igazgatója; 2004 márciusától a Hungária Televízió Közalapítvány elnökségi tagja, 2008 márciusától az Ellenőrző Testület elnöke.

HEGEDŰS ENDRE

A HITELES HANG

Kedves Ünneplő Közönség! Hölgyeim és Uraim!

Az elmúlt évtizedek alatt itthon és világszerte a személyes kapcsolatok erodálódását éltük meg, mely tendencia mindmáig folytatódik. A közelünkben élők híreit, véleményét, érzéseit egyre kevésbé fogjuk fel, az egyszerű, a szép és igaz szó szerepét átvette a média. Elképzelhetetlenül nagy hatalomra tett szert a világon, brutálisan, vagy rejtetten finomhangolva manipulál, véleményformáló jogokat vindikál magának és a többség ezt akarva-akaratlanul el is fogadja. Kevés az az erős lélek, aki valódi értékekre támaszkodva, biztos sziklára építve életét, eligazodik a mai lét egyre nagyobb hang- és képzavarában. Világosan látni ennek tragikus következményeit. Nagyon kell a tájékoztatásban az ellensúly, a hiteles hang, az elkötelezett, Istent a középpontba, az embert pedig a legfontosabb helyre tévő, s ekként megszólaló médium! Számomra ez a Magyar Katolikus Rádió.

A Katolikus Egyház kétezer év óta Európa és az egész emberiség életében meghatározó értékrendet képvisel. Alapítója Isten fia, Jézus Krisztus volt, aki megígérte, hogy velünk marad a világ végezetéig, s hogy a pokol kapui nem vesznek erőt Egyházunkon, mely a tanítás, vagyis a Jó hír terjesztésével, a hit megőrzésével, annak kifejtésével, folyamatos magyarázatával nagyban hozzájárul a világ erkölcsi és kulturális jobbításához. A mi időnkben cselekvésre sürgetően került előtérbe a tömegkommunikáció - együtt közös felelősségünkkel - az evangelizációban. A szabadság rosszul értelmezett felfogása által okozott kaotikus helyzetben a jó választ, az iránymutatást és a tiszta, egyszerű szó eljuttatását az emberek felé: e célokat tűzte ki és valósítja meg egyre hatékonyabban az éter hullámain és a forradalmian új média-lehetőségen, az interneten keresztül is a Magyar Katolikus Rádió. Alapítója, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia fontos szerepet vállal a keresztény értékrendre épülő, az Egyház tanítása iránt fogékony emberek mindennapjait végigkísérő rádiózás megteremtésében. A hiteles, pontos és tárgyilagos tájékoztatással alapfeladatának tekinti a hallgatók jobb tájékozódásának és véleményalkotásának elősegítését. Céljai közt kiemelt helyet kap a magyar kultúra és a magyar nyelv értékeinek megőrzése és alapvetően fontosnak tartja a keresztény kultúra értékein alapuló ismeretterjesztést. Műsoraival támogatja a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának és hagyományainak ápolását. Korunk sokszor leplezetlenül pénz- és hatalomhajhászó, értékvesztett vagy bizonytalanságot tükröző közösségi életében rendkívül fontos a krisztusi szeretetre, a kölcsönös megbecsülésre és szolidaritásra nevelő értékek hiteles közvetítése. E Rádió meggyőződésem szerint jól közvetíti a szekularizált világ szószólói által konokul tagadott tény, miszerint a keresztény értékrend egyetemes emberi értékrendet képvisel! Ezért

elkötelezettséget érez és vállal az iránt, hogy valamennyi embertársunkhoz felelősséggel szóljon, segítséget, erősítést, támogatást adjon mindazoknak, akik életükben a szilárd erkölcsi támpontokat keresik. Sokszor jól érezhető és látható ellentmondás van a mindennapi életüket élő magyaroknak a médiában és közvetlen tapasztalatainkban is megjelenő, a világi értékrendet kürtölő megnyilvánulásai és azon statisztikai tény közt, hogy a legutóbbi népszámlálás alkalmával a lakosság döntő többsége, 75%-a kereszténynek vallotta magát.

Beszédek legyen igen-igen, nem-nem - tanítja nekünk Jézus. Ez nem csak intés, de iránymutatás is, mely szerintem e Rádió kimondatlan mottója. Adásain keresztül - tapasztalataim szerint - ez a „jó útra hívás” és lelkiség el is jut a hívők szívéhez, hathatósan segíti őket a nyíltan bevallott, vagy bűvópatakként meglévő megújulási késztetésükben. A Magyar Katolikus Rádió azonban nem kizárólag csak hozzájuk, hanem a kereső és a nem hívő emberekhez is szólni kíván.

Tennivaló nagyon-nagyon sok van, hiánypótló feladatát igaz elkötelezettséggel végzi e médium minden munkatársa nap mint nap. A közjó szolgálatából közvetlenül következik a Rádió műsorának közszolgálati jellege, tehát az elektronikus médiumok gazdag eszköztárát felhasználva intenzíven foglalkozik az emberek és közösségeik mindennapjait meghatározó kérdésekkel.

Spirituális küldetésén túl a humánus és a kultúra értékeit is előtérbe állítja. Útmutatást ad, követhető példákat, életmintákat igyekszik felmutatni a hallgatóknak. E célt jól és sikerrel szolgálja vallási, közéleti és kulturális műsorainak gazdag kínálata. Ilyenek a szentmise közvetítések, a hit és hitélet kérdéseit boncoló műsorfolyamok, a minden esti élő imádság, „az Egyház szívéből”, a Vatikánból érkező napra kész adások, a hírek és a hírek mögötteseit kereső háttérbeszélgetések, a jegyzetek, az egészségügyi- és életmód-magazinok, a gazdag kulturális programkínálat, az ajánló műsorok, művészportrék, irodalmi feldolgozások, mesefolyamok, versműsorok, anyanyelv-ápoló adások, néprajzi, képzőművészeti, építészeti, bor-, és gasztronómiai magazinok, s nem utolsósorban az egyházi-, a klasszikus-, a népzenei és könnyűzenei műsorokat egyaránt magába foglaló színes és gazdag zenei műsorkínálat. A hallgatottsági indexek mellett, azokat nem vitatva, ám mellé téve örömteli tapasztalataimat: nem is remélt, ám meglepően nagy számban hallgatják ezt a rádiót olyan emberek, akikkel a zene kapcsán, koncertjeim után, vagy éppen véletlenül, utazás közben, az utcán, hivatali ügyintézés során kerülök kapcsolatba.

“Repülj fel a magas égre, szállj, te szép madár,...
Álmodban örködjél szép hazánk felett,
hogy békében élhessen népünk teveled,
most repülj fel a magas égre és szállj, szállj, Turul madár!”

Szentiványi Gy. szerzeménye, részlet

THE AWARD WINNING HUNGARIAN CATHOLIC RADIO

The Hungarian Catholic Radio was established by the Hungarian Catholic Bishops' Conference in order to help the proliferation of Christian values in Hungarian society. We take part in the mission of the Catholic Church as well as in maintaining and preserving the values of the Hungarian and universal cultures and our Hungarian mother tongue, within and outside the borders of our country.

Our three studios were built using the latest technologies. Top quality digital studio equipment, programme editing and broadcasting systems are ready to meet the technological demands of the future.

The radio's launch date was May 30th of 2004; at first transmitting our radio programmes from Szolnok, at 1341 kHz. Country-wide coverage in Hungary started in the spring of 2005, when two new aerial transmitters started broadcasting the Hungarian Catholic Radio from Budapest at 810 kHz and from Siófok at 1341 kHz.

BÚCSÚZUNK SZENTIVÁNYI GYÖRGY ZENESZERZŐTŐL, ZONGORAMŰVÉSZTŐL

Isten nyugtassa Gyuri bácsit, aki éveken keresztül a torontói magyar rendezvények lelkes szereplője volt, és aki zenei örökségén kívül igazi magyar lelkiséget, emberséget hagyott ránk.

DANCS RÓZSA

MINDEN IDEKÖT

Az Antológia Kiadó gondozásában 2012-ben megjelent könyv szerzője Agócs Máténé Csernók Margit. Tudok róla, fia verseiből¹ ismerem már egy kicsit - nézem a borítón fehér hajú, mosolytalan, tekintélyt parancsoló, de nem szigorú arcát és önkéntelenül édesanyámra gondolok. Ezzel a személyes ráhangolódással lapozom fel a kötetet - és nem is teszem le, amíg az utolsó oldalig nem jutok. Azzal a döbbenettel csukom be, amely akkor bénítja meg az embert, amikor valamilyen katasztrófát él át.

Mert újra és újra katasztrófális hatású annak felismerése, hogy mire képes az ember - embertársaival szemben. Csupán ügybuzgalomból. De milyen ügyért? Agócs Máténé életében, akár csak mindannyiunkéban, mit hozhatunk fel mentésül? A nagyobb fizetést, a vörös agyködösítés ártalmait? A kommunizmus eszeveszett pribékjeit is édesanya szülte! És ami bennünket, határon kívüliségre rendeltetetteket még hatványozottabban sokkol(t), hogy azt hittük, a magyar, az anyaországi, nemesebb lelkű, valamiféle láthatatlan magasabbrendűség glóriája övezi, más, mint a többi. Más, mint mi vagyunk. Mert "anyanyelvünk létünk bére", és aki anyanyelvünkön büntetés nélkül hallgathatja dajkája meséit, az másként nő fel, az nem lesz állattá. Irigyeltünk mindent, ami odaátvaló. Szüleink, nagyszüleink nem verték szét bennünk a mítoszt, engedték, hogy higgyük. És nemcsak mi, kis névtelen emberek, diákok, pedagógusok, hanem a már a "magyar világot" megélt sorstársaink is. Emlékszem kisvárosunk egyik főorvosára, akinek legelőször adatott meg a magyarországi társas kirándulás lehetősége: aki a biharkeresztesi határon átvégődve, térdre borulva csókolta meg a magyar földet. És senki nem gúnyolta ki, pedig még haza sem ért, mindenki tudott - ma nevetségesnek tűnő - gesztusáról.

Aztán lassan rájöttünk, hogy az élet más, a mindennapok egyebet bizonyítanak. Mert nem mind oroszul beszélt az, aki a háború utáni nagy felfordulást végighajtotta, nem csak szovjet tankokból röppentek a gyilkos golyók az 56-osokra, és nem idegen ajkúak őrizték sem Recsket, sem Szamosújvárt.

Itt van az asztalomon egy sorsrajz, egy asszony kálváriája, aki elmondja, milyen volt az átlag magyar élete a XX. század második felében - és aztán még egy kissé idébb, a nagy hazugságok újraformálódása és -tobzódása éveiben. Itt van egy könyv, amelyet nem lehet letenni, nem lehet meg nem könnyezni, a könyv, amely "Arról szól, hogyan sújt le újabb és újabb hullámokban az a rendszer a menyecskére, a kismamára, a gyermekeit felnevelni igyekvő, családjáért küzdő asszonyra, hogy többnyire érthetetlenül megfossa nemcsak az anyagi javaktól, a kicsi, munkával szerezhető gyarapodástól, de még a kis reménykedéstől is. A minden-

¹Agócs Sándor: Esti ima (Ördöglakat a számon, Antológia Kiadó, 2010

napok nyomorúságáról szól, küzdeni képes és életrevaló magyar emberekről, akik ki vannak szolgáltatva a tébolyult, nehezen értelmezhető hatalmi erőszaknak, annak a zsarnokságnak, amelyről Illyés Gyula ír híres "egy mondatában". Ebből a tömör, egyszerű szavakból szőtt életrajzból, egyetlen asszony sorsába pillantva, életért való küzdelmeiben, kicsit magunk is elmerülve, magyar asszonyok millióinak, anyák százezreinek sorsáról és küzdelmeiről kapunk képet. Innen látunk a magyar történelem egy gyötrelmes szakaszára..." (160. o.)

Szemléltetésként csak egy-két apró mozzanatot ragadjunk ki a könyvből.

"Itthon Jánoshalmán... nagyon nehéz volt az élet. Akkoriban még a cséplőgép mellől is mindent elvittek, ez volt az a bizonyos "padlássópréses" idő. Elmentek a gazdák házához és fölmentek a padlásra is, mert a parasztemberek a vetőmagot meg az örölni való búzát a padláson tárolták. Összesöpörték, amit találtak - és elvitték... Viszont ebben az időben, akik részes aratók voltak az édesapáméknál, a munkadíj fejében megkapták a fejadagjukat, így nekik volt lisztjük és süthettek kenyeret. Az én szüleim és a testvéremék viszont kenyeret csak a boltban vehettek, ha éppen rájuk nem szóltak, hogy kulák nem vehet kenyeret!... Egyszer Péter bácsi, aki évek óta nálunk dolgozott, kint volt a tanyán, kukoricát kapált, és hallotta, hogy amikor reggeliztek, a Lacika kért még kenyeret és a nővérem mondta neki, hogy nincs több... Két nap múlva jött a felesége, a Mariska néni gyalog a tanyára, valami nagy csomagot cipelt a hátán. Egy nagy kerek kenyeret hozott abroszba kötve: "Péter bácsi mondta, hogy Lacika még evett volna, de akkor nem jutott neki..." A férfiak elmentek dolgozni, ő meg kihozta nekünk a kenyeret gyalog, hogy a gazda családja se éhezzen... Ilyen is megtörtént akkoriban..." (54. o.) "... Számolgattuk, hogy ha befizetjük az adót, teljesítjük a beszolgáltatást, lesz egy kis "osztani való" is, de mire megjött a pénz, már megint küldtek egy újabb papírt a községházától, hogy találtak még fizetni valót... Megint nem maradt szinte semmi se, csak amit megettünk, az volt... Ebben az időben a gyerekek fokozott érzékenysége tartotta bennünk is lelket. A lefekvés előtti esti imádság után a testvérem gyerekei által fogalmazott külön "családi imádság"-ot is buzgón mormolták valamennyien. "Legyen kenyerünk, húsunk, pénzünk, ne jöjjenek a végrehajtók és az elszámoltatók..."

Mintha hó hullna² - mondanók a fiú versével, mintha édesanyja öröksajgó sérelmeire rímelve az utolsó strófa nagy kérdése, amelyre a megbocsátás hófehér nyugalman kívül nem lehet válasz:

"... Hideg sajdul a sebekbe azóta egyre többször s mintha hó hullna itt érzem az illatát...

Mégis ugyanúgy lépdelek a fák közt most is mint annak idején bennem a lassan olvadozó kín ám kívül a folyton kíváncsiskodók siserehada maradt-e benne élet vagy ez már mindent kibír

²ibid

IN MEMORIAM ABODI NAGY BÉLA (1918 - 2012)

Életének 95. évében Budapesten elhunyt Abodi Nagy Béla erdélyi magyar festőművész, egyetemi tanár, a kolozsvári képzőművészeti akadémia professzora.

Akaratának megfelelően Kolozsvárott, a Házsongárdi temetőben, felesége mellett helyezték örök nyugalomra, közölte fia, Nagy Géza festőművész.

Family - Család

Abodi Nagy Béla 1918. július 13-án született Erdélyben, Székelyszenterzsébeten. Művészeti tanulmányait Camil Ressu osztályában, a bukaresti Academia de Belle-Artén, majd Szőnyi István tanítványaként a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte. Öt évig a magyar hadsereg katonája és orosz hadifogoly volt. 1949 és 1983 között a Kolozsvári Képzőművészeti Főiskola tanára, tanszékvezetője, számos festőgeneráció mestere. 2008-ban Kolozsvárról Budapestre költözött.

Abodi Nagy Béla a modern magyar és a romániai képzőművészet egyik legegységesebb képviselője volt. Egyszerre volt jellegzetesen magyar és sajátosan erdélyi alkotó. Életműve több festői korszakot, kifejezési formarendszert hidal át és ötvöz, mégis szervesen egységes: a változatos és mindig megújuló oeuvre-ben azonnal tetten érhető Abodi Nagy Béla domináns alkotói karaktere - olvasható a család közleményében.

Művészi tevékenysége mellett Abodi Nagy Béla közéleti szereplőként, magyar társadalmi és szakmai szervezetek vezetőjeként (1939 után a SZEFEH alelnöke, 1990 után a Barabás Miklós Céh tiszteletbeli elnöke volt), egyetemi hallgatóként (Bukarest, Budapest), egyetemi tanárként és vezetőként, tekintélyes művészként, az írott és kimondott szó mestereként is az erdélyi magyarság megmaradásáért tevékenykedett.

Artist Béla Abodi Nagy painter, academic professor of the Academy of Fine Arts in Cluj-Napoca (Kolozsvár in Hungarian) studied in the class of Camil Ressu at the Academia de Belle-Arte in Bucharest, and ended up then at the Hungarian College of Fine Arts in Budapest as a student of István Szőnyi. He spent five years as a soldier in the Hungarian army, then as prisoner of war in Russia. He was a teacher at the Kolozsvár College of Fine Arts, then he worked as the head of the department and a master for generations of artists between 1949 and 1983.

Béla Abodi Nagy has been a Kolozsvár resident until 2008, and lives since then in Budapest. Béla Abodi Nagy is one of the most universal representatives of modern Hungarian and Romanian fine arts. He is a typically Hungarian and at the same time, a distinctively Transylvanian artist. He is a highly qualified, conscious artist, but at the same time a sensitive, true colourist, “a painter of the soul.” His marvelous artwork bridges over several artistic periods and expressive systems of forms, though it constitutes a distinct entity: Abodi’s dominant artistic character can be immediately traced in his diverse and always renewing oeuvre. He is a daring experimentalist, a persistent seeker who never strains after visual artifices or unnatural stylistic unity for his own sake. Abodi is the archetype of a professional and intellectual creator who is in possession of a complete range of professional tools and who is endowed with superior knowledge. His abundant lifework is a mine of deeply sympathizing, socially committed, objective-realist or dramatic and shockingly expressive depictions, at other times pictorial satires deploying the weapons of irony or even dead-on sarcasm, and the master-like composition of absurd and grotesque figurality. His later works are characterised by monumental pictorial architectures, genius “full orchestra” structures, figural-decorative compositions that are inspired by Hungarian folk art, and then geometrical-abstract or abstract-expressionist representations.

The pictures he painted at a later age are staggeringly clear artistic and deeply human conclusions: they are the pictures of an age, genius clinical aspects of the period. Abodi is mostly known as an artist who is wrestling with questions of human fate and as a painter of compositions that create master-like systems of pictures.

Besides his artistic activity, Abodi is a devoted public personality who has been fighting throughout his life for the survival of the Hungarian population of Transylvania – including their lawful community rights, uniquely rich cul-

ture and education at all levels. He did so as a leader of Hungarian social and professional organisations (vicepresident of the Association of university and college students of Székely Land – SZEFE after 1939, honorary president of the Miklós Barabás Guild after 1990, etc.), as a university student (Bucharest, Budapest), as a university lecturer and leader, as a prestigious artist, and as a master of the written and spoken word. His work of art can be best studied by reading Andor Bajor's marvellous book, the Abodi monograph that has been published by Kriterion in 1986, as well as by consulting "Who is Who 2011", the thick catalogue of his collection exhibited in the Museum of Transylvanian Fine Arts in Kolozsvár (Bánffy Palace) in 2004. Numerous data and visual information may be found about Abodi on the Internet. His portrait film, "The light of the future" has been broadcasted several times on Duna Television.

www.abodi.org

Abodi Nagy Béla: Fenyők

SAJGÓ SZABOLCS

új teremtés

az Ūristen pedig bőrből ruhát készített
az embernek és feleségének
és felöltöztette őket.
Ter 3,21

levetettük
a kapott öltözetet
magunknak készítünk
ruhát
a tudás fáit melegházakban
neveljük
s jó üzlet
az élet fája is
a kígyótojást szívünkkel
költögetjük
elkerített édenünket vigyázzák
őrszemek
lángolóbb naponta
pallosuk
kertünkben sétálgatunk
ha fúj az esti szellő
és saját képünkre formált lényekkel
társalkodunk

az még nem világos
hogyan hová állítsuk
hogyan pontosan mi is legyen
s hogyan kell-e egyáltalán
valahová
egy tilalomfa

SZABOLCS SAJGÓ

VALERIE WOODS TRANSLATOR

new creation

and the Lord God made garments of skin
for the man and his wife,
and clothed them
Gen 3,21

disrobed
of our given garments
and made clothing
for our selves
nurturing the trees of wisdom
in greenhouses
and the tree of life is also
good business
we are hatching
snake eggs with our hearts
and our enclosed Eden
is guarded by watchful eyes
our execution sword is
glowing even hotter day by day
and when the evening breeze blows
we stroll around in the garden
chatting with those who are
formed in our own image

what's not yet quiet clear
is where should we plant
or exactly what should be
or do we need at all
a forbidden tree
anywhere

GEORGE WASHINGTON-DÍJ ÁTADÁSA A MAGYARSÁGISMERETI MOZGÓTÁBOR SZERVEZŐINEK

50. alkalommal nyújtottak át az Amerikai Magyar Alapítvány George Washington-díját, amelyet idén két Abel-díjas matematikus, egy világhírű feltaláló, az MTA volt elnöke és a torontói Rákóczi Alapítványt vezető házaspár vehetett át. Az Amerikai Magyar Alapítványt 1954-ben magyar származású egyetemi tanárok és egyesületi vezetők hozták létre a magyar kulturális hagyományok ápolására és népszerűsítésére. Az alapítvány tevékenységének egyik legrangosabb eseménye a George Washington-díj átadása. Az idén 50. alkalommal odaítélt díjat a budapesti Városligetben felállított Washington-szobor ihlette. Ezt az Amerikába települt magyarok 1906-ban ajándékozták Budapestnek annak jeléül, hogy miközben hálásak választott hazájuknak, nem felejtették el a szülőföldjüket. A kitüntetést olyan kiemelkedő, személyiségek kapták meg, mint Kármán Tódor, Neumann János, Teller Ede, Wigner Jenő, Simonyi Károly, Yehudi Menuhin, André Kertész, Szent-Györgyi Albert, Elie Wiesel, Andrew Grove, Tony Curtis, Bartók Béla, Göncz Árpád, George Pataki, Szabó István, Kati Marton és Richard Holbrooke.

A Rákóczi Alapítvány vezetői átveszik a díjat

A kitüntetést az Amerikai Magyar Alapítvány olyan személyiségeknek ítéli oda, akik kiemelkedőt alkotnak a tudomány, a művészet, az üzleti élet, a népek és nemzetek közötti megértés előmozdítása terén, s akik a magyar névnek és kultúrának elismerést szereznek az Egyesült Államokban.

A díjazottak: Lax Péter Abel-díjas matematikus, a New York-i Egyetem nyugalmazott professzora, Szemerédi Endre az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet Abel-díjas kutatóprofesszora, a New Jersey-i Rutgers Egyetem számítógép-tudományi tanszékének egyetemi tanára, Vizi E. Szilveszter, a Széchenyi-nagydíjas agykutató, farmakológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke, Rubik Ernő építész, a Rubik-kocka feltalálója, az ifjú mérnököket és tervezőket támogató

Nemzetközi Rubik Alapítvány létrehozója, valamint Susan M. Papp író, producer, rendező és férje, William (Béla) Aykler ingatlan-befektető, a határon túli magyar fiatalok és az anyaország közötti kapcsolatok építésének támogatására létrehozott, Diákok határok nélkül programot működtető torontói Rákóczi Alapítvány vezetői.

A díjátadó gálaestet Dán Károly nagykövet, New York-i főkonzul nyitotta meg, beszédében köszönetet mondott a nyugati magyarság által megőrzött és képviselt egységes nemzeteszméért, amely nélkül a magyar nemzet nem lehetett volna a 20. század történelmének aktív formálója. Dán Károly kiemelte, hogy ennek összetartozásnak az éltető és mindig megújuló erejét volt alkalma megtapasztalni Clevelandi Szent Imre Római Katolikus Templom újra nyitásának alkalmából november 4-én tartott ünnepi szentmisén, ahol nem csak a katolikusok, de felekezetre való tekintet nélkül a teljes nyugati magyarság együtt ünnepelt. Hangsúlyozta, hogy magyar kormány az állampolgárság, illetve szavazójog biztosításával a történelem által szétszakított magyarság egyesítésére törekszik.

Gratulálunk Ayklerné Papp Zsuzsának és férjének, Aykler Bélának a magas kitüntetéshez.

(Nemzeti Regiszter, 2012. november 15.)

KANADAI / AMERIKAI

MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget.

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$75 egy évre vagy \$40 félévre, postázással.

A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdető több ezer olvasóhoz szólhatnak!

Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékújságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442

Kaleidoszkóp Hagyományőrző Klub

ahol a magyar tehetségek bemutatkozhatnak.
Írjon: rozsadancs@yahoo.ca

VESZELY FERENC

A MÁSODIK HADSEREGRE EMLÉKEZVE

Szélfúttá mezők, tüskés ez a sztyeppe,
borítva nagy hóval, itt dideregve,
hol akna elől nincs semmi fedél –
hová meneküljön ki élni remél?

Késként a hideg a sebbe bevágna,
a véres kötés belevág a husába,
de akna elől nincs semmi fedél –
hová menekülne ki élni remél?

Halálba lehetne csak menekülni –
de vár a gyerek, az asszony, mindenki...
Hol akna elől nincs semmi fedél –
hogyan meneküljön ki élni remél?

Süvít a katyúsa, s robban. A srappell
most szembeköp vassal, érzed is hogy vérzel,
de akna elől nincs semmi fedél –
hová menekülne ki élni remél?

Régóta nem ettél, a gyomrod egy fájás,
agyadban, szívedben vad kalapálás,
hol akna elől nincs semmi fedél –
hová menekülne ki élni remél?

Melléd a bajtársad hullája ha huppan,
lefröcsköl a vére, most tisztuljál abban!
Hisz akna elől nincs semmi fedél –
hát hogy meneküljön ki élni remél?

Itt füstöl egy kémény – már bent ül a német,
bemennél, de rögtön kitessékel téged,
nem bajtársad ő, nem ő amíg él!
Még arrogáns, gögös: még jobbat remél.

Már égnek a falvak, már égnek a házak:
már itt, körülöttes van vége világnak,
hát akna elől hol lenne fedél –
és hogy menekülhet ki élni remél?

Megúsztad a harcot? Majd most jön a fogság,
mely éveket tart, mint majd a gonoszság,
mely itthon, hazádban is, végig kísért
vár üldöztetés, tábor, éhségkenyér.

Vesztett háború vesztett seregének
nem hódol a nép, nem zeng neki ének,
míg a hazaáruló kiröhögi,
belső sebet üt rajt', vet véget neki.

Kinek kell tanú, ha ő bűncselekményt tett?
Kinek kell tanú, ki jogtalan kárt tett?
Emlékmű az áll – a Don kanyaron –
ott van koszorú, de nincs nyugalom.

Pedig kegyelet jár, s kijár becsülés is:
helytállni pokolban örök példakép is,
és van az, amit senki el nem vehet:
szolgálni tudás, katonás becsület.

Hát honfi ha vagy, akkor kegyelettel
hajtsd meg a fejed és állj tisztelettel,
hisz jól tudod már te kitől, mitől védett,
mikor tehelyetted, teérted elvérzett.

Kamloops, 2011. április 7.

FRANK VESZELY

**REMEMBERING THE SECOND
HUNGARIAN ARMY**

Windswept are the fields, prickly is the steppe,
all covered with snow, stands half-frozen *levente*
the mortar barrage affords no cover –
he does want to live – can't hide anywhere.

Like knife into wound, the wound is stabbed by cold,
the bandage is blood-soaked, and cuts where it is
coiled,
but mortar barrage affords no cover –
one does want to live – can't hide anywhere.

Escape into death the only solution –
wife, children await: there's no resolution...
The mortar barrage affords no cover,
you do want to live – can't hide anywhere.

Shrill whizz goes the bomb, explodes into your face,
shrapnell tears the flesh – bleeding, feel its long trace:
the mortar barrage affords no cover,
you do want to live – can't hide anywhere.

And you haven't eaten so long the stomach pains,
your head and your heart are both hammering, all ails,
the mortar barrage affords no cover,
how you want to live! – Can't hide anywhere.

Beside you the corpse of a comrade has fallen,
you bathe in his blood – now feel cleansed if you can!
The mortar barrage affords no cover,
so how may escape who can't hide anywhere?

Here chimney is smoking – inside is the German –
won't open the door – for you there's no welcome.

His arrogant pride you must also suffer:
your comrade in arms thinks he is the better.

The village is burning, the houses are flaming:
The end of the world is here, guns a-blazing,
while the bomb barrage affords no cover,
there is no escape from hell anywhere.

Survived all the battles, a war prisoner now,
For years deprivation, death. To escape... how?
At home prison camps wait, mean communists,
There's no recognition, there're only blacklists.

Lost wars' losing troops will not get accolades,
And no reverence, no medals, songs of praises,
the communist traitor laughs into his face,
internally bleeding, must suffer disgrace.

What rogue wants a witness, if crime he committed?
What thief bides the law, and wants it not thwarted?

Now a cenopath stands, by far away Don,
memorial wreath is laid there, but peace? – None.

And yet, reverence is due, and cognition,
to stand guard in hell deserves recognition,
there is such merit none can take it away –
the soldier's honour is with us, here to stay.

So patriot if you are, respectfully
salute you the soldier and stand reverently!
You now know from whom and from what us he'd save
when instead of you and for you fought the knave.

April 7, 2011, Kenloops

NYÁRI MAGYAR ISKOLA
2013. JÚNIUS 29. - JÚLIUS 13.
SÍK SÁNDOR CSERKÉSZPARK:
FILLMORE, NY

Célunk magyar környezetet teremteni, amelyben külföldön élő, magyar származású, magyarul beszélő gyerekek testi és lelki biztonságban magyar nyelvkészségüket fejlesztik. Az iskolatáborban a két hét alatt az 50 tanítási órán kívül magyar nyelvű aktivitást, délutánonként szakköri foglalkozásokat, kirándulásokat és fürdési lehetőséget ajánlunk. Mindezt kortárs közösségben, életkornak, nyelvismeretének megfelelő csoportban, felkészült Kárpát-medencei, amerikai és kanadai magyar tanárokkal, kiváló cserkészvezetőkkel. Ezek mind vidám nyaralássá varázsolják az iskolát.

MIÉRT KÜLDJÜK GYERMEKÜNKET A NYÁRI ISKOLÁBA?

- ◆ Magyar kultúráról magyarul tanulni.
- ◆ Új barátokat szerezni, régiéket megtartani.
- ◆ Tudjon alkalmazkodni egy közösséghez, ahol része lehet egy csoportnak.
- ◆ Jól érezze magát, mert játékra, játszótársra talál, akivel magyarul beszélhet.
- ◆ Megismerni új népdalokat, néptáncokat.
- ◆ A vasárnapokat szentmise, istentisztelet teszi ünnepélyessé.

Eközben a magyar nyelv észrevétlenül gyermekeink nyelvvévé válik.

A cserkészpark erdős-ligetes 106 holdja a Külföldi Magyar Cserkészszövetség tulajdona. Az elhelyezés faházakban, a tanítás az időjárástól függően a házakban vagy a szabadban, az erdei előadótereken történik. A park épületei, felszerelése New York állam egészségügyi előírásainak megfelelnek és állandó ellenőrzése alatt állnak. Orvos és kórház elérhető távolságban van.

A Sík Sándor Cserkészpark, Fillmore, NY közelében, Buffalótól kb. másfél óra távolságra van. A tábor pontos címe: 10993 County Road 15, Fillmore, NY 14735.

A tandíj teljes ellátással, iskolaszerekkel, kirándulási és fürdési díjakkal együtt két hétre 500 U.S. dollár, amiből 50 dollár az előleg. Családoknak, több gyerek részvétele esetén, kedvezményt adunk. Visszalépés esetén az előleget nem áll módunkban visszaadni.

A tábordíj a teljes ellátást, tanítást és a kirándulási költséget foglalja magába.

Az oda-visszautazás egyénileg történik.

Minden 8 és 14 év közötti magyarul beszélő gyermeket szeretettel hívunk és várunk!

További információk az iskolatábor honlapján - www.iskolatabor.org -találhatók.

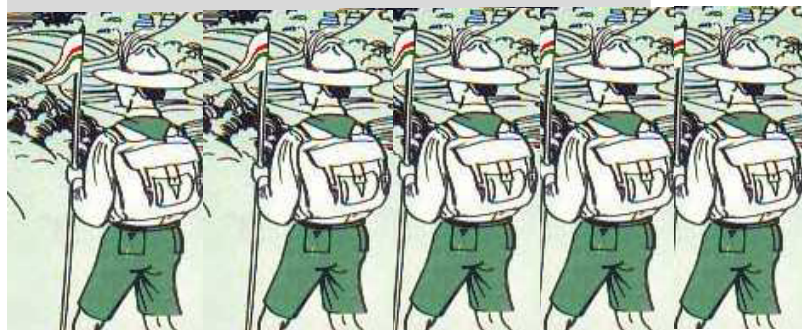
További kérdésekkel forduljon hozzánk:

Külföldi Magyar Cserkészszövetség

Nádas Krisztina (216) 221-8342

Vagy: iskolatabor@gmail.com; www.iskolatabor.org

KMCSSZ Sajtószolgálata

NÁNDOR DREISZIGER

THE IMPACT OF WORLD WAR I ON CANADA'S AND HUNGARY'S EVOLUTION

In 2013 we will be celebrating the centennial of a largely forgotten war that in June of 1913 broke out between Bulgaria on the one hand and Serbia and Greece on the other. The war became known as the Second Balkan War, the First Balkan War having been fought in the previous year. Fortunately for Europe and the world, both of these wars remained confined to the Balkan Peninsula. However, when a third war broke out in the Balkans in 1914 much of the world became involved in it and the war — that we know today as the First World War — had traumatic impact on the evolution of both our native country of Hungary and our adopted land, Canada. The war had significant consequences for both of these countries, however for Canada the war's impact was on the whole positive while for Hungary the conflict brought only disaster.

The thought of comparing the evolution of Hungary and Canada might at first seem not at all sensible. When the First World War broke out the Kingdom of Hungary had been in existence for over nine centuries, while the Dominion of Canada was officially less than half-a-century old. Nevertheless, there are uncanny similarities between the two countries' pre-1914 evolution.

The most prominent of these similarities is the fact that in the half-century before the outbreak of World War I, both Hungary and Canada were emerging from colonial rule. As we all know or should know, in the middle of the 19th century Canada was under British rule, while Hungary had been under the rule of the House of Habsburg of Austria ever since the dawn of the Modern Age.

In the middle of the 19th century both of Canada and Hungary experienced a revolutionary struggle aimed at the attainment of self-determination. In British North America this struggle was known as the Rebellions in Lower and Upper Canada of 1837, and in Hungary as the Revolution and War of Independence of 1848-1849.

The scale of these conflicts was of course very different. The rebellions in Lower Canada took no more than several hundred militiamen from Upper Canada — backed by a few hundred British regular soldiers stationed in Lower Canada to subdue — while the main “assault” of the uprising against the government of Upper Canada was dispersed by sheriff Jarvis of Toronto and his deputies in a matter of minutes. In contrast to this the crushing of the Hungarians took a year of campaigning and often bitter fighting — and required about 160,000 Austrian and 200,000 Russian soldiers. Casualties of the conflict in British North America were few while in Hungary they amounted to many thousands — although most of the deaths in Tsar Nicholas I's huge army resulted mainly from epidemics rather than from

fighting.

Both uprisings were followed by wide-spread persecution of the “rebels”. Again the scale of the retributions differed: far more “rebels” were executed or sentenced to long prison terms in Hungary than was the case in British North America.

The post-revolutionary development of Canada and Hungary were also similar. After several years of repression, in both places events transpired that saw the achievement of most of the revolutionaries' aims — through peaceful means. Within ten years of the Canadian rebellions a high degree of self-rule, more precisely “responsible government”, came to what by then was known as the United Province of the Canadas (the future provinces of Quebec and Ontario), and within about the same time experiments with greater self-rule became the order of the day in Hungary. The crowning event of these processes in both countries came in 1867. In that year the British Parliament passed the British North America Act as a result of which the self-governing country of the Dominion of Canada was born. In the same year the Habsburg Empire was reorganized into the Dual Monarchy of Austria-Hungary — an act that made Hungary a very largely self-governing component of the Habsburg Empire.

We could go on and list even more similarities between Canada's and Hungary's evolution in the mid-19th century. In some respects even the personalities involved show resemblances. It would be interesting to compare the careers and ideas of the two countries' revolutionary leaders: Louis Kossuth and Louis-Joseph Papineau; and the politics of the consensus builders in both countries, the Canadians such as Louis-Hippolyte Lafontaine and Georges-Etienne Cartier on the one hand and Ferenc Deák and József Eötvös of Hungary on the other.

Neither Canada nor Hungary became completely independent in 1867. They both remained part of their respective empires. So when war broke out in 1914, neither country declared war. At the time when Britain was at war Canada was at war, and when the Habsburg realm was at war, Hungary was also at war. All this would change after the First World War for both Canada and Hungary — and, much more would change for both countries.

The war caused much loss of life for both countries. Canada lost over 60,000 of its soldiers. Many more returned from the battlefields maimed in mind and body. The influenza epidemic that accompanied the war, the so-called “Spanish flu” claimed as many lives as did the fighting on the western front. Hungary's losses were far more serious. As a result of the war the country lost 530,000 of its soldiers. A much larger number, 1.4 million, were wounded, and 833,000 were taken prisoners of war. Many of these POWs returned only years later, some of them with their health impaired and tens of thousands never returned at all, having succumbed to disease and malnutrition in the POW camps.

The war did not result in physical destruction in any part of Canada, the exception being Halifax harbour where in early December of 1917 a collision between two ships, one carrying munitions, caused a huge explosion. The blast destroyed 1,600 buildings and damaged 12,000 others — and killed 1,600 people and injured 9,000 others. It was the biggest man-made explosion till the atomic bomb was dropped on Hiroshima in 1945. While such direct damage from the war was relatively limited in Canada, indirect damage — in terms of disruption and stress caused by four years of war effort — was nevertheless serious.

The war disrupted Canada's economic development. With the emphasis on the manufacture of war materials came a shift in the population from rural Canada to the urban centres — and from the country's peripheral regions to the manufacturing centres of southern Ontario and south-western Quebec. Soon after the war ended, the Canadian census indicated that the urban population of the country exceeded the rural population in size, for the first time in history. The economic gap between the poorer and more prosperous regions also increased. Another result of the war was the rise of radical movements. Relations between workers and their employers worsened and labour radicalism increased during the war and manifested itself above all in the Winnipeg general strike of 1919. This event aroused the spectre of a "Bolshevik takeover" in Canada and resulted in federal intervention in the strike.

The two-party political system that the country had been used to before 1914 was another casualty of the war: it was replaced by a multi-party system when protest movements resulted in new parties being founded — both at the provincial and at the federal levels. The most negative consequence of the war, however, was the rise of tensions between Anglophone and Francophone Canadians. For English Canadians that war had been a war to preserve the British Empire, while for French Canadians the war was a conflict in a distant land in which Canadians had no business in partaking. Ottawa's attempt to impose conscription for overseas military service was so negatively received in Quebec that for months the country's unity hung in the balance.

In Hungary the war had more dire consequences. Although the front never reached the central parts of the country, four years of conflict caused massive economic disruption. Production and investment were diverted from peaceful pursuits to the war economy. All economic activities became regimented to an unprecedented extent. The war effort's demands brought government interference in all aspects of economic life and the war resulted in inflation, shortages of goods, and a steep decline in the standard of living. The consequence was labour unrest and heightened social tensions. 1917 witnessed the beginning of hunger riots. With Hungary's cities going hungry, food shipments to Vienna were curtailed, and the Austrians accused the Hungarians of a boycotting of the war effort.

By this time friction had also started to develop between Hungary's authorities and the country's non-Magyar nationalities. A large part of the problem was the fact that the former suspected the latter of sympathizing and even cooperating with the Allies, in particular with Hungary's enemies. The measures taken against the leaders of these minority groups only reinforced the determination of their followers to separate from Hungary. The government in Budapest offered certain concessions to some of Hungary's minorities but they saw these concessions as not going far enough.

The ultimate result was the disintegration of Hungary. The Slovaks in the north joined the Czechs in the formation of the new state of Czechoslovakia. The Romanians in the east decided to secede and join their brethren in Romania to form the new, greatly enlarged state of "Greater Romania". In the south, Hungary's South Slav minorities opted to join the newly-formed Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, the country that later became known as Yugoslavia. And in Hungary itself, or what remained of Hungary, two revolutions succeeded each other, the first led by centre-left liberals and democrats, and the second by radical Social Democrats and Communists. The situation deteriorated into near-anarchy and near civil war, only to result in the restoration of order under an ultra-conservative regime in the winter of 1919-1920. In June of 1920 Hungary was obliged to sign the post-war peace treaty of Trianon — which inscribed the territorial disintegration of the country into international law. In Canada, the after-effects of the war were not nearly as serious. A post-war economic slump and labour strife such as happened in Winnipeg notwithstanding, the country survived the war. Bad relations between French and English persisted, but did not threaten the country with disintegration as they did in 1917. The two-party political system was gone, but by the second half of the 1920s the new, radical party of the Progressives lost much of its influence. In any case, for much of the decade the country was led by the centre-right and cautious politician W.L. Mackenzie King. Under King, in matters of foreign policy, Canada distanced itself from Great Britain. While in Hungary the separation from Austria came about as the result of a decree issued by the moderate revolutionaries in the fall of 1918, in Canada this separation came in incremental stages, almost imperceptibly — and was never declared openly. Nevertheless, when war came again in 1939, Canada declared war on her own, announcing that the country had become independent of Great Britain.

What enabled this development to transpire in Canada was above all the experience of the First World War, during which Canadian troops in Europe fought as Canadian units, because the Canadian government never allowed the Canadian divisions fighting on the Western front to be broken up by the Allied High Command to reinforce British divisions. Canada's Expeditionary Force on some occasions fighting

as one united army, at times achieved remarkable successes in the fighting, as for example at Vimy Ridge in the spring of 1917. It has been said that Canada came of age in this battle, even though this achievement of Canadian nationhood was not made public internationally until twenty-two years later when Canada made its first declaration of war.

In a future article I will explain the impact of all these developments on Hungarians who had emigrated from Hungary and had started their lives anew in Canada.

Homepage: <http://www.hungarianhistory.com>

HUNGARY AND THE HUNGARIANS

Az amerikai kiadású *Hungary and the Hungarians* könyv és a Botlik József: „*The Fate of Western Hungary*” (Lajtabánság, Rongyos Gárda, népszavazás) egyszerre ment a nyomdába, november első napjaiban. Tehát nagyon sokat késtünk. A baj ott történt, hogy a magyar standard nyomdai formátum merőben különbözik az amerikaitól. Egyik javítást a másik után kérte a nyomda. Keller Márk barátunk alig győzte a javítgatásokat. Ennek megfelelően a nyomda is kénytelen volt tovább nyújtani a határidőt.

Így a tervezett postázás januárra tolódott. A Buffalóban lévő könyveink postázása is hasonló sorsa jutott. Az otthoni, már postázás alatt lévő H & H (+CD) 500 példányával együtt kb. hétezer könyv kiosztását irányoztuk elő. Ehhez jön még ezer példány a *Dispossessed* című (a kitelepítésekről szóló) könyv postázása. E könyvet és a postázásához szükséges összeget a Ladányi Foundation (Erdélyi András úron keresztül) fedezte.

Otthon a *Hungary and the Hungarians* könyv kézbesítése tervszerűen halad. November 10-én kaptam a jelentést, miszerint a budapesti külföldi követségek már megkapták a példányaikat. E könyvből minden barátunk kap, aki az elmúlt három évben küldött be adományt, valamint munkatársaink. A KMCSSZ vezetői és aktív tisztjei is kapnak, amennyiben igényt tartanak rá. Erre a célra ötszáz példányt teszünk félre. Ezen kívül kérünk mindenkit, aki tud olyan személyről, aki valamilyen módon kapcsolatban van hazánkkal, s annak sorsára hatással lehet (egyetemi tanárok, történészek, újságírók, szövetségi politikusok stb.) küldje el nekünk a címet/ címeiket.

E pillanatban az alábbi US és kanadai címjegyzékek vannak birtokunkban: egyetemi könyvtárak, nagyobb közkönyvtárak, katonai könyvtárak, „think tankok”, washingtoni és ottawai idegen követségek.

Magyaródy Szabolcs

A H O L L Ó

**105 Sz. ÖCSCS. HUNYADI MÁTYÁS MUNKAKÖZÖSSÉG
HUNGARIAN SCOUTS ALUMNI ASSOCIATION**

MAGYARÓDY SZABOLCS

BÚCSÚ SISA ISTVÁNTÓL (1918 - 2012)

Sokan vagyunk, akik példája nyomán előbb-utóbb felsorakoztunk mögé vagy mellé, de kevesek azok száma, akik egy emberöltőn keresztül megszakítás nélkül, tudatosan a célt - Hazánk felszabadítását és a trianoni gyalázat orvoslását - szem előtt tartva, olyan eredményesen dolgozott volna, mint István barátunk.

Sisa István a Heves megyei Hort községben született. Mivel több Sisa élt a községben több család megkülönböztető előnevet vett fel. István elődei a Kassai nevet választották. Szülei később Újpestre költöztek. A középiskola után a Keleti Akadémián szerzett diplomát.

A Kühne Mezőgazdasági Gépgyár budapesti irodájában kapott munkát. A háború végefelé a mosonmagyaróvári üzembe helyezték át, ahonnan a kis családot Linzbe telepítették ki a gyárral együtt, ahol jó ideig keserves körülmények között éltek.

Közírói pályafutását Innsbruckban kezdte 1947-ben. Már a számkivetése első évétől tudatosan készült a nagy feladatra. Három nyelvet tanult meg tökéletesen, németet, franciát és angolt, hogy azok segítségével, idegen földön megalapozza életüket, másrészt fogalmat alkothasson a körülöttünk nyüzsgő, magyarellenes világról. Tevékenységét nehéz csokorba kötni, de nézzük meg a legkimagaslóbbakat.

Nyelvtudása révén osztrák lapok munkatársaként, tollalval elkezdhetette a nemzetünk szolgálatát. Eközben rengeteg adatot, újságcikket, könyvet ismert meg és gyűjtött. A magyarokkal foglalkozó idegen nyelvű könyvek listáját összeállította. Ez a jegyzék ma is alapvető munka, amely a honlapunkon olvasható. Megalapította és szerkesztette az „Emigrációs Sajtóarchivum Tájékoztató Szemléje” című kiadványt, a Duna-völgyi társemigrációk tevékenységének a rendszeres figyelésére. Kivándorlásuk után 1955-ben kiadta az USA-ban a „Exiled Europe Review” című tájékoztatóját, „American Survey on Emigré Activities Today - and Problems of Liberated Europe Tomorrow” alcímmel. Ezzel elindította azon sajtótermékek sorozatát, amelyek kiadása a Magyar állam mindenkori kormányainak feladata, sőt kötelessége lett volna. Ezt követte a „Free World Review”, egy igen magas színvonalú, világviszonylatban ismert külpolitikai szemle, amelyben ismert nyugati gondolkozók, politikusok cikkei jelentek meg, sőt nyugati államfők és miniszterek is megszólaltak benne.

A kanadai Rákóczi Szövetség megbízásából összeállította a „Magyarság Kézikönyvét” több ismert nyugati magyar író részvételével (Endrey Antal, Földváry Gábor, Gallus Sándor, Bodolai Zoltán). Közben a Külföldi Magyar Cserkészszövetség felkérésére összeállította legszebb kiadványukat „Szétszórt árvalányhaj” címmel. Ez azóta is mindenkor a Szövetség rendelkezésére állt, amikor

egy-egy cikkre, tanulmányra, előadásra volt szükségünk.

A legjelentősebb munkája, az emigráció legnagyobb könyvsikere, a "Spirit of Hungary" volt, amelynek első kiadása a kanadai kormány és a Rákóczi Szövetség segítségével jelent meg. E munkát egyszerűen nem lehet túldicsérni. Jelentőségére felfigyeltek az amerikai könyvtárosok is, és folyóiratukban ajánlották e könyvnek a beszerzését. Sisa István ebben a műben tömörítette mindazon információt, amelyre egy magyar származású és/vagy amerikai érdeklődőnek szüksége lehet. Ugyancsak igen hasznos és értékes forrásmunka amerikai és angol kormánytisztviselők, politikusok, katonák, újságírók részére is. Óriási előnye az "olvasmányossága". Nem használ komplikált körmondatokat, csak a hivatásbeliek által érthető fogalmakat, műszavakat. Ebben a könyvben egyetlen a magyarság érdekeibe ütköző adat, megjegyzés, jellemzés nincs. Semmi propaganda, hazugság nem található benne, de megalapozatlan túlzás sem. Messze felülmúlja a hasonló magyar kiadványokat. Helyzeti előnye az amerikai "piac" ismerete. Az otthoniak egyszerűen nem ismerhetik annak minden követelményét. Hosszú ideig kell ott élni, hogy valaki az ottani "eladhatóságot" meg tudja ítélni.

Ez a könyv többet tett a magyarság valódi arcának, történelmének, kulturális, ipari, irodalmi, művészeti és sport teljesítményeinek a külfölddel való megismertetése érdekében, mint bármelyik más könyv. Ha Sisa István egész életében nem írt volna mást, ezzel is kivívta volna magának nemzetünk jobbik felének osztatlan elismerését.

Ezek után Sisa István figyelme a Haza felé fordult. Látogatásai alkalmával meggyőződött egy hasonló magyar nyelvű kiadás szükségességéről. Ennek eredményeként jelent meg a magyar viszonyokra alakított "Nemzet határok nélkül". Szépen fogy ez a könyv is, de mivel a legnagyobb könyvterjesztők nem vállalták annak terjesztését, a hazai siker nem mérhető az amerikaihoz. Kár, mert a magyar ifjúságnak nagy szüksége lenne erre a könyvre. Sisa István ugyan már többször "letette a tollat", de szerencsére néha még elővette. Mikor látta a magyarországi rezsimék közömbösségét a nyugati magyarság hazánk érdekében kifejtett erőfeszítéseivel szemben, úgy vélte, ennek ellensúlyozása is az Ő feladata.

Összeállította és saját költségén kiadta "Őrállás Nyugaton" c. kötetét, amelyben emléket akart állítani mindazon magyaroknak, akik önzetlenül, elismerés nélkül évtizedeken át, sokszor utolsó leheletükig munkálkodtak külföldön hazánk érdekében. Amint az "előljáró jegyzetben" írja, a felsorolás nem teljes, hiszen igen sokan vannak azon a hetven személyen kívül is, akiknek a nevét a könyvben megemlíti.

Életének egyik híres, otthon alig ismert színes epizódja 56-hoz kapcsolódik. A szovjet támadás utáni napokban három fiatal azon törte a fejét, hogyan irányíthatnák az amerikai média figyelmét még jobban a magyar tragédiára. A három István: Sisa, Juharos és Mártonffy szervezésében,

kb. harminc résztvevővel egy óriási méretű magyar zászlót lengettek meg a New York-i Szabadság szobor legmagasabb kilátó erkélyéről. A szobor alsó padkáján pedig egy "Stop genocide, save Hungary" transzparenszt húztak ki. Jóelőre gondoskodtak az amerikai média érteítéséről. Így órák alatt egész Amerikában láthatták az erről szóló TV riportokat. Az "összeesküvő" társaik pedig Manhattan felhőkarcolóiról fényképezték az eseményt. A felrohanó rendőrök a zászlót persze elkobozták, de a szobor múzeumában még ma is látható.

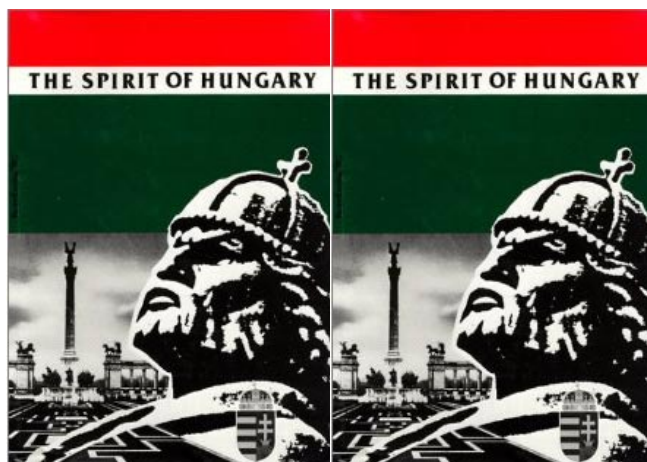
A rendszerváltás utáni polgári kormány külügyminisztere, Jeszenszky Géza komoly - azóta sem megismételt - segítséget nyújtott a külföldi magyar felvilágosító szolgálat önkénteseinek. Így történt, hogy egy "gentlemens agreement" alapján, javaslatomra a Magyar Köztársasági Érdemrend egyik fokozatával kb. húsz külföldi magyar történelmszót és kiadót tüntetett ki a köztársasági elnök. Így kapta meg Sisa István is a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztjét. Néhány évvel ezelőtt Schmitt Pál köztársasági elnök egy magasabb fokozatú kitüntetéssel fejezte ki a nemzet elismerését és háláját.

A példátlan sikerű "SPIRIT OF HUNGARY" után, Sisa István a a magyarság felé fordult a rendszerváltás idejében. A haza vezetőit szerette volna felvilágosítani a nyugatra szorult magyarság hatalmas felvilágosító tevékenységéről. Ez csak kis részben sikerült, mert ismertebb kiadók nem vállalták könyvei kiadását, terjesztését. Rövid "tavasz" után a várt együttműködés elmaradt, illetve a ballib kormány határozott ellenséges magatartása kizárta a nemzet érdekében oly fontos együttműködést a külföldi jobb közép értelmiségiekkel. Így a nemzet képvisellete továbbra is az ellenérdekeltelemek kezében maradt.

A rendszerváltás után kiadott művei:

NEMZET HATÁROK NÉLKÜL, 1993., Árpád Könyvkiadó, Cleveland, Ohio, USA; ŐRÁLLÁS NYUGATON, 2004., Vista Books, Morriston, NJ, USA; MAGYARSÁGTÜKÖR - Nemzet, határok nélkül, 2001., Püski, Budapest.

Sisa István Huddleston nevű virginiai helységben hunyt el, szeretetett tóparti házában 2012. november 20-án.

„Adjon Isten, ami nincs, Ez új esztendőben.” (Arany János)

A hamiltoni Szt. István Egyházközség dísztermében rendezett szilveszteri mulatságon nemcsak a helybeliek búcsúztatták felszabadult hangulatban 2012-t, hanem nagyon sok torontói és Toronto környéki honfitársunk is. László atya kedves házigazdaként fogadta az est díszvendégét, Dr. Pordány László nagykövetet és családját, egyenként üdvözölte az érkezteteket, és látható büszkeséggel nyitotta meg az estet. A szépen feldíszített bálterem, az ínycsiklandozó ünnepi étel-ital bősége, Vaski Gábor zenekara, valamint a Melódia zenekar – egyszóval minden tökéletesen ráhangolódott az újesztendőt várók vidámságára.

Dr. Pordány László nemcsak maga és családja, hanem Orbán Viktor miniszterelnök nevében is köszöntötte a résztvevőket.

Vacsora után, a táncok szünetében került sor a Hamiltonban élő, az összmagyarság fáradhatatlan képviselőjének, Magyaródy Szabolcsnak a kitüntetésére, aki a magyar államtól a Magyar Érdemrend Középkeresztjét kapta. Magyaródy Szabolcs 1924-ben született Szolnokon, nyolc éves korától Budapesten élt 1948-ig, amikor elhagyta hazáját – főleg az ÁVÓ zaklatásai miatt. Bécsen és Skócián keresztül jutott ki Kanadába, ahol az ontáriói Hamiltonban telepedett le. Ebben a városban dolgozott nyugdíjaztatásáig előbb épület- és géplakatosként, majd tervezőként.

A magyar ügyek iránti elkötelezettsége egész életét végigkíséri. A Hunyadi János Öregcserkész Munkaközösség élén a magyarság külföldi hírnevének öregbítését tűzte élete céljául. Szerzőként, kiadóként és szervezőként évtizedek óta dolgozik a nemzetközi közvélemény Magyarországgal és a magyarsággal kapcsolatos tájékoztatásán, az országkép javításán. Könyvek százait gyűjtötte össze, fordította le idegen nyelvekre, adta ki és terjeszti azokat világszerte. A hamiltoni Hunyadi János Öregcserkész Munkaközösség vezetőjeként az egész világra kiterjedő hálózatot vezet, így

oldja meg a könyvek tárolását, terjesztését. Lelkes önkéntesei eddig immár 110 000 darab angol nyelvű kötetet osztottak ki egyetemek és könyvtárak között. Munkacsoportjának weboldala, a Corvinus Library, valamint A Holló c. tájékoztató könyvtárnyi információval segíti a magyar történelem eseményeinek hiteles bemutatását, a nemzeti érdekeinkkel ellentétes külföldi propaganda ellensúlyozását – www.hungarianhistory.com. Külön említést érdemel a Kiskáté c. kiadványa, amely már öt kiadást ért meg, és amelynek minden magyar ember könyvtárában ott a helye – hangsúlyozta Dr. Pordány László, ismételten nyomatékosítva azt is, hogy Magyaródy Szabolcs szinte egyedül vállalta magára a hiteles külföldi magyar tájékoztatást.

A laudációt felesége és családtagjai társaságában Magyaródy Szabolcs meghatódva hallgatta végig, majd ugyanezzel a meghatottsággal köszönte meg a magas rangú elismerést. Kiemelte a magyar nemzet külfölddel való hiteles bemutatásának fontosságát, értékelve munkatársainak az önzetlen segítségét, akik vállalják az anyagok fordítását, a könyvek terjesztését, népszerűsítését. Ezért a hozzájárulásért ő Pro Patria in Exteris emlékéremmel jutalmazta meg munkaközössége legszorgalmasabb közreműködőit.

És hogy az “öregcserkész” példája ragadós, igazolja ez a szilveszteri multság is: a hamiltoni cserkészcsapat fáradhatatlan szervezője, Vaski Lisa két cserkész fiát egész estére be tudta szervezni, hogy felszolgáljanak, majd a másnapi takarításban segítsenek a lelkésznek és a szülőknek. Az utánpótlás biztosított tehát, gratulálunk!

Éjfélkor felhangzottak a nemzeti himnuszok, köztük a Székely Himnusz is, koccantak a poharak, vidáman, szeretettel, jobb jövő reményével kívántunk egymásnak Bort! Búzá! Békességet! – és magyar összefogást. (D. R.)

Szabó Katalin, Magyaródy Szabolcsné, Magyaródy Szabolcs,
Dr. Csikós Mária, Dr. Pordány László és Dancs Rózsa

MURÁNYI SÁNDOR OLIVÉR

BIKAVIADAL

A medve pofozott. A bika döfött. Kemény küzdelem kezdődött. Csak a férfiak merészkedtek az utcára. Ásót, kapát, kaszát megragadva közeledtek a dermesztő látvány helyszínére, a Löwe utca sarkára. A nők és a gyerekek a kapuk alól leskelődtek. Stark Dávid Mayer kántornál tartózkodott vendégként a faluban. A hír hallatán a vérben forgó szemű állatokhoz igyekezett, annál is inkább, mert a bika gazdája Mayer kántor volt, aki a kissé sántító jószágot nem akarta kihajtani reggel a csordával, hanem az itatónál hagyta. Megragadta fejszóját, és bevágta a küzdők közé. A déli nap fénye megcsillant a repülő szerszám élén, s az célt tévesztve hullt le a porba.

– A tied! Ne öld meg! – szölt éles hangon Mayer kántorhoz Pewola néni, a nőegylet pénztárosa. – Egek! Fényes nappal illet... – tette hozzá halkán, mintha csak magának mondaná. Hugo, a falu nehézbeszédű harangozója és bolondja elrohant félrevern a harangot. A medve két lábra állt. Hatalmas fejét ide-oda ingatta, mintha nem tudná, kivel vegye fel a harcot, a távolabb kiáltozó emberekkel vagy a fejét leszegő bikával, amely izmait megfeszítve merevvé vált, akár Szent Konrád templom előtti szobra. A fenyvesek ura fújtatva figyelt. Apró fekete szemei áldozatára szegződtek, mancsaiból késként meredtek előre körmei, kiegyenesedett gerince valóságos óriássá tette. A bika első lábával kaparta a földet, majd nekiment a medvének, amely oldalazva próbált elmozdulni. A patás jobb szarva a barna bundás bal combját hasította fel. Világos porral keveredett a sötét vér. A medve üvöltött a fájdalomtól. A tehetetlen falusiak kikerekedett szemekkel bámulták. Az újabb döfésnél már a mackó is pofozott. Körmei a bika jobb szemébe kaptak. E pillanatban a falusiak még nagyobb ámulatára ott termett Hugo, a falu harangozója és bolondja. A templomkapu támasztórúdjával teljes erejéből fejbe vágta a medvét.

***

Hugo hetedik gyerekként született. Már kiskorában lenézték szótlansága, mogorvasága miatt játszótársai. Iskolába nem járt. Munkát nem vállalt, csak a templom körül. Ahogy telt az idő, egyre több haragosa lett. Mindenki rá akarta kenni bűnét. Ártatlanul vált felelőssé a tyúklopásokért, a marhák és lovak eltűnéséért, sőt, a lányos apák is különféle híreszteléseket terjesztettek róla. Amikor Trimmel asztalos dühtől tájékozva hirdette világgá, hogy Lucia lánya hasa Hugo miatt kezdett el nőni, a férfiak el akarták üzni a faluból a bolondot, aki az esős napok előtti éjeken zsolnárokat énekelt. A templomba menekült.

– Az Isten háza mindenkit megvéd, mátol ő a harangozó! – jelentette ki a szigorú tekintetű Roth tiszteletes úr. Hugo alacsony természetével, kopaszodó homlokával, ártatlan kék szemeivel és összekulcsolt csontos kezeivel a szertartások tartozékává vált. Különös személyépl mind a Húsvét, mind a Karácsony titokzatosabbá vált. Ott lakott a templom

melletti fásszínben, kopott ruháit az üres gyertyásládjában tartotta, lyukas bakancsa egy régi, szertartási kellékeket tároló szekrény mellett hevert. Hamarosan innen is ki akarta rakatni a presbitérium.

– Az tegye ki, aki jobbat hoz helyette! – harsant fel a szigorú tekintetű Roth tiszteletes úr. Hugo maradt.

***

A medve megriadt, megtántorodott az ütéstől, hátrálni kezdett, majd áttörte a kerítést, és az erdő felé rohant. A férfiak, élükön Reichert kocsmárossal, az összerogyott bikához siettek.

– A bolond megsegítette a falut! – kiáltotta Pewola néni.

Három nappal később, Hugo feküdt ott, ahová a bika rogyott le. Arcát előntötte a vér. A délutáni nap fényét jegesen tükrözték szemei. Az elvakult Trimmel asztalos végzett vele. A falu népe újra összegyűlt. Lux csendor bilincsben vitte el a gyilkost. A gyerekek a halotthoz merészkedtek. A kertből szedett virágokat dobálták rá. Az asszonyok siratták, a férfiak kalapjukat levéve tisztelegtek előtte.

– Üres lett a falu! – küszködött könnyeivel Reichert kocsmáros. Hugo édesanyjánál tömeg gyülekezett. Az asszonyok elkészítették ebédjét, de ő nem evett. Csak ült ágya szélén arcát kendőjébe temetve, mialatt odakint a férfiak tűzfát vágak neki. Ich verzeihe ihm... – suttozta. Maga előtt látta Hugót, ahogy alig pár hetesen elalszik mellén, aztán kisgyerekként szalad az udvaron. Tudta, az emberek lenézik, elmeháborodottnak tartják fiát, ezért nagyon féltette. A templom melletti fásszínbe mindennap meleg levest vitt számára. Maga elé képzelte Hugo kék szemeit. Felzokogott.

A templomban ravatalozták fel. Ilyen sem történt még a falu életében. A hívek ekkor láttak először könnyeket a szigorú tekintetű Roth tiszteletes úr szemében.

– Drága jó Testvéreim! – mondta elcsukló hangon. Szeretett harangozónk mellett a próféták, a tanárok és az írók is bolondok. Láthatjátok: velük nem sűrűbben vagyunk, hanem többen...

(Székelyudvarhely, Erdély)

Forrás: Wikipedia

SANDOR OLIVER MURANYI

BULLFIGHT

The bear swiped. The bull gored. The hard fight began. Only the men dared to go into the street. Grabbing a spade, a hoe, or a scythe they approached this scene of frozen horror on the corner of Lowe Street. The women and the children were peaking out of the gates. David Stark was visiting the village as a guest of cantor Mayer. Hearing the news, he was making his way to the bloodshot-eyed animals with speed, because he knew that the bull was the cantor's, who had left the slightly limping animal by the drinking through, instead of driving it out to pasture with the herd. Cantor Mayer caught up with him. He grabbed his axe and heaved it between the animals. The light of the noon sun sparkled on the blade of the axe for an instant, before it fell harmlessly into the dust.

– It's yours! Don't kill it! – spoke sharply to the cantor auntie Pewola, the treasurer of the Women's League. – Heavens! In broad daylight... – added yet quietly, as if speaking to herself. Hugo, the village's bellringer, who spoke with a halting speech, was also the town's fool. He now rushed to to ring the alarm. The bear raised itself to stand on its hind legs. He was swaying his huge head this way and that, as if he did not know whom to fight, the approaching, yelling crowd or the bull that, flexing all its muscles, stood as stiff as his statue in front of the Church of Saint Conrad. The lord of the forest was panting, his small black eyes fixed on his victim, from his paws his claws sticking out, like knives. His straightened-out spine transformed him into a giant. The bull raked the ground with his forefeet, then charged the sidling bear that tried to avoid the charge. The hooper's right horn tore into the fur-coated's left thigh. Dark blood was mixing into the gray dust. The bear howled with pain. The helpless villagers watched with rounded eyes. At the subsequent thrust the bear was also slashing. His claws tore into the bull's right eye. At this moment, to the greater wonderment of the villagers, Hugo, the bellringer-fool appeared with the pole that had been supporting the gate of the church yard, and struck the bear on the head with all his might.

***

Hugo was born as the seventh child. Even at a young age he was looked down upon by his playmates for his morose muteness. He did not go to school. He worked only around the church. As time went on the number of his enemies grew. He became everyone's scapegoat. Innocent, he was blamed for missing poultry or livestock, worse, as he grew older the fathers of young girls began to blame him, too. When the carpenter Trimmel, frothing at the mouth with anger, blamed him for his daughter Lucias's growing belly, the villagers wanted to drive out of town the fool, who was heard singing psalms before it rained. He escaped into the church.

God's house protects all. From now on he is the bellringer! declared the stern looking Mr. Roth, the minister. The

short-statured Hugo with his receding hairline, innocent blue eyes and bony hands became a fixture in the ceremonies. From his unusual personality Both Easter and Christmas became more mysterious. He lived in the woodshed by the church, kept his worn clothes in the empty candle box, his boots with its holed soles lay next to an old cabinet that housed ceremonial accessories from old. Soon the congregation wanted to evict him from there as well.

– Let him, who provides better, evict him, riled the stern looking Mr. Roth, the minister. Hugo stayed.

***

The bear staggered, stunned by the blow. It began to retreat, then broke through the fence and ran towards the woods. The men, with the innkeeper Reichert in the lead, hurried to the fallen bull.

– The fool has helped the village! – shouted aunt Pewola.

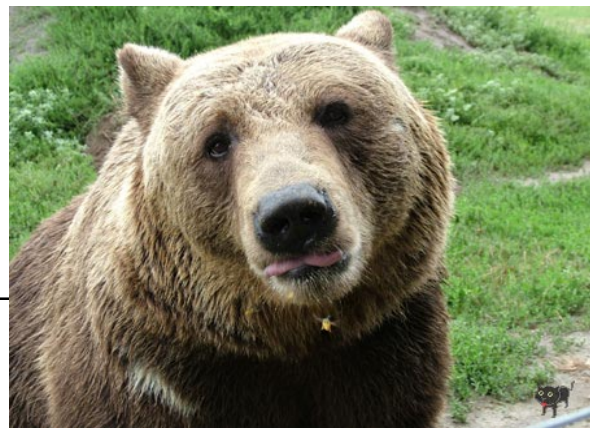
Three days later, Hugo lay there, where the bull had collapsed. His face was covered with blood. His eyes were reflecting the afternoon sun icily. The rage-blinded carpenter, Trimmel had finished him off. The folks of the village congregated again. The Gendarme Lux lead away the killer in handcuffs. In time the children dared to approach the corpse. They threw flowers, gathered from nearby gardens on him. The women wept, the men honoured him, taking off their hats.

– The village has become empty! – fought back his tears innkeeper Reichert. At Hugo's mother's place a crowd gathered. The women prepared lunch for her, but she did not eat. Just sat on the edge of the bed and buried her face into her kerchief, while outside the men split wood for her. Ich verzeihe ihm... – she whispered. She could see Hugo in her mind's eyes, sleeping on her breast a few weeks old, then as a small child running in the yard. She knew the people were looking down on her son, that they thought him crazy, and was very worried for him because of this. She brought warm soup for him every day to the church's shed. She imagined Hugo's blue eyes. She broke into a sob.

They laid him out in the church. There was no precedent for this in the life of the village. This was the first time the villagers saw tears in the stern looking minister Roth's eyes.

– My dear brothers! – said he in a choking voice, next to our beloved bellringer the prophets, the professors, the writers are also all crazy. You can see: with them we are not just crowded, but are many more...

*Translated by
Frank Veszely,
Kamloops, 2012*

MÓRA FERENC

TÖRTÉNET AZ EGYIK CSALÓRÓL

Azért mondom, hogy az egyikről, mert a másiktól is tudok történetet. Szeretek rólok beszélni így, tél elején, mikor a jó Isten elparancsolja az égről a napocskákat, a földi rongyosok és éhesek oltalmazóját, és szabadjára engedi a rémítőket, a ködöket, szeleket, havakat. Mért ne hozakodnék elő ilyenkor e két különös csalóval? Hátha a jó Isten csak azért parancsolja le ilyenkor a napot az égről, hogy addig, míg a rémítőknek engedi át a földet, az emberek szívében süssön ki a nap, és onnan oltalmazza a rongyosokat és éheseket?

Az egyik csalót Palkónak hívták, ugyan még tán most is úgy hívják - Töröcsik Palkónak. Lehet, hogy van is, aki találkozott már vele, ha egyebütt nem, a kis iskolás gyerekei olvasókönyvében. Mert Töröcsik Palkó oda is bejutott, a többi nevezetes ember közé, és én voltam benne a ludas, hogy bejutott. De ott egy kicsit simítani kellett a Palkó bűnén úgy, ahogy a tanterv kívánja, itt elmondom úgy, ahogy történt.

Palkó abban az időben valamelyik újságosbolt fityfirittyé volt, aki a mi utcánkba beadogatta az újságokat a világi dolgok iránt érdeklődő nemzetnek, s ezért rendes fizetést húzott a bódéstól, mint nagyvállalkozótól. Minden tíz lap kézbesítéséért három szem sült gesztenyét, amelyek közül csak egy volt férges. Amikor én tudomást szereztem a dologról, marékra is fogtam a bátorságom, és erős támadást intéztem a nagytőke ellen, annál is inkább, mert kiderült róla, hogy álláshalmozó. Ez a sarki nagytőke a bódében újságot árult, és a bódé előtt gesztenyét sütött, s ehhez képest csakugyan elég rongyos is volt.

- Ugyan kérem - legyintett mérgesen -, csak nem kívánja tőlem az úr, hogy gesztenyével zabáltassak meg egy ötesztendős kölyköt? Mikor én ötesztendős voltam, örültem, ha a gazdám hájába főtt krumplit vágott hozzám. Mert én is a létminimumon kezdtem, kérem alássan.

Ezt a fölmagzott és kiművelt emberek kettős göggyével mondta a nagytőke, és láttam, hogy a Palkó három szem gesztenyéje is veszélyben forog, ha tovább is buzgok az érdekében. Siettem tehát kiengesztelni a nagytőkét. Ötszáz korona árú gesztenyét vettem tőle egyszerre - mert az még a koronás világban volt -, megkértem, hogy a fityfirittynek szánt férgeseket is számítsa az enyémelek közé, s csak azután mertem megkérdezni: nincs tán panaszja a gyerek ellen?

Jólelkű elnézéssel válaszolt:

- Öleg fürge a gyerekek, úgy megszaladja az emeletöket is, mint a pocok, csak abból van baj, hogy írástudatlan, és néha megcseréli az újságlapokat. Tetszik tudni, a munkásújságot viszi föl az emeletre a táblabíró úrnak, és a táblabíró úr lapját hajítja be a pincelakásba a suszternek.

Isten bocsássa bűnömöt, én azt gondolom, nem is olyan nagy hiba ez, mert így tudja meg az ember, mit gondolnak róla a másik parton, s majd aztán ahhoz képest forgatja magát a világi életben. De szólni nem szoltam semmit, csak elhatároztam, hogy ezek után jobban föltekintem a

hüvelykpcici férfiút, aki ilyen kiegyenlítő hivatást teljesít az emberi társadalomban.

Másnap reggel magam mentem ki az előszobába, mikor megnyikkant a csengő, amit Palkó csak az ujjá leghegyével ért föl, ha nagyon ágaskodott is. A fején zöldellett valami kerek, arról ki lehetett találni, hogy valamikor kalap volt. Nyakától térdéig szürkéllett valami, ami egykor alighanem kabát gyanánt védett valakit. Hanem hogy mi az, ami a térdétől a lába fejét takaró sárig kékelik, azt nem lehetett kitalálni, azt meg kellett kérdezni:

- Mi az a kék a lábad szárán, te csiripiszli?

- A büröm - mondta Palkó egy kicsit csodálkozva. Nohát, hogy egy úriember még ezt se éri föl ésszel!

- Te mezítláb jársz, te gyerek? Ebben a sárban, latyakban, jegesedő hóleben?

- Csakis - hangzott a válasz kérdés és panaszkodás nélkül.

Annyi eszem már volt, hogy nem firtattam, miért. Inkább a feleségemet kérdeztem meg, nem volna-e egy pár rossz cipő a háznál.

- Rossz mindig akad - mosolygott egy kicsit melán házám úrnője, lepillantván a tulajdon cipőjére.

- Ide komolyabb cipő kell, fiam, nem olyan, amelyik azt mondja, hogy „csissz-csossz”, hanem amelyik azt mondja, hogy „kopp-kopp”.

Olyan is került, s két pár meleg harisnyával, nyiszlett vászonkendőkkel megbélelve nem is volt túlságosan nagy a dagadó, fagyott kis lábakra. „Kopp-kopp”, keményen és önértetesen koppantak a cipők a kőlépcsőkön, s nem tudom, a régi gazdájuk nem jobban örült-e nekik, mint az új. Egy hétig nem láttam Palkót, de a kopogását mindig füleltem, ha jött, ha ment.

Egy hét múlva azonban éppen akkor álltam az ablakhoz, mikor a fityfiritty a mi kapunkon kilődülve, átvágott az utca másik oldalára. Palkó az? Annak kell lenni, az újságok ott vannak a hóna alatt, a zöld is rajta fityeg, a szürke is rajta lityeg. De nem Palkó az mégse, hiszen annak cipője van. Ez pedig térdtől lefelé kékbe van öltözve, a tulajdon bőribe. Hívom a feleségem is, nem érti a dolgot ő se. Tegnap még a lábán volt a gyerekeknek a cipő, rá is szolt, hogy topogja le róla a sarat, mikor bejön a kávéját meginni.

- És ma?

Ma nem látta. Ma a Mari kávéztatta meg. Hát Mari mit tud? De nem tudott semmit, csak morgott. Ő bizony nem szokta nézegetni azt a kis békát; ugyan mit akar vele a tekintetős úr? Mari tanyai eredés, öt évvel ezelőtt ő is ilyen mocskos kis béka volt, mert nagy eső járt ott, hol ő született, de öt év nagy idő, s Mari most már olyan fönt hordja az orrát, mintha ő hajtana a Göncöl szekerét.

Másnap én kávéztattam Palkót. Be lehetett eresztetni, mert a sárkaparóval leszedte a talpáról a jeges sarat. De nem a cipője talpáról, hanem a tulajdon magáéról. Csakugyan mezítláb volt.

- Hol a cipő, Palkó?
- Lajcsi lábán - rebtent egyet a szeme.
- Ki az a Lajcsi?
- A bátyám.
- Elvette tőled?
- Nem. Odaadtam neki.
- Miért adtad oda?
- Neki jobban köll.
- Miért kell jobban?
- Az új lába jobban fázik, mert nagyobb, mint az enyém.

No, ez olyan igazság, amivel nem lehet vitába szállni. Most már a ház úrnőjének cipője került a Palkó lábára, melyre méla mosollyal nézett. Míg a feleségem a lábát öltöztette a kis emberizinknek, én megráztam a vállát.

- Palkó, ha én még egyszer cipő nélkül látlak a télen, akkor megmondom a gazdának, hogy csupa férges gesztenyével fizessen téged. Megértetted-e?

Megértette. Egész karácsony reggeléig nem volt semmi baj. Akkor se azért, mintha Palkó lábán nem lett volna cipő. Rajta volt, mégpedig szép ünneplősre kifényesítve; sár se fogta be, mert csonttá fagyott a föld.

- Fázol-e, Palkó?
- Nem fázok én.
- Hát az angyal járt-e felétek?
- Nem járt az - vigyorodott el -, de azért neköm van.

Kaptam a Mitetszik botos úrtól.

Egy kis csokoládé angyalt húzott elő az inge derekából, szétlibbentve magán a néhai kabátot. Csak a mosolygás egy kicsit lehervadt az arcáról. Az angyalka szétmászott a meleg bőrön, s több ragadt belőle Palkónak a hasára, mint az ujjaira.

- No, ne búsulj, Palkó, hanem nyisd ki a zsebeidet. Van-e sok zsebed?

Volt, hála istennek, volt, belül több, mint kívül, ahol a rongyos bélés elvált a rongyos posztótól, az mind zseb volt, s azt mind teletömködtük angyalfiával. Tréfából még hozzá ezüstrojtot is csavargattunk a gyerek nyakába, abból a fajtából, amelyik az angyalok haját jelképezi a karácsonyfán.

- No, Palkó, most már magad is elmehetsz angyalnak! Hány házad van még?

Már csak egy volt, de az kétemeletes, soknépű, az utca másik oldalán, szemben a miénkkel.

- No, ha ott is dolgoz végezted, gyere vissza. Majd keresünk még neked valamit a karácsonyfa alatt.

Arra számítottam, hogy akkorra az unokám kezében okvetlen pusztulása lesz vagy egy gipsznyuszinak vagy a posztomackónak, de Palkónak öröm lesz az egy kis csorbával is.

Palkó azonban megcsóválta a fejét.

- Miért, te?
- Csak.

Ha egy kisgyerek azt mondja, hogy „csak”, az majd olyan, mintha egy asszony mondaná. Faggatásnak ott semmi értelme sincs.

- Hát akkor, eredj dolgozra - nyitottam ki neki az ajtót

AKIRE BÜSZKÉK VAGYUNK...

Szabó Árpádot úgy ismerik honfitársaink, mint Mr. Dairy. Amikor álldogálunk az élelmiszerboltokban, a tejtermékek között kutatgatunk vagy éppen fagyalattal akarjuk meglepni gyermekeinket, akkor Mr. Dairy termékei között válogatunk. Bár a Mr. Dairy & Food Distributing Ltd. családi vállalkozásként ismert, már régóta kinötte a családi kereteket, kiváló minőségű áruí Észak-Amerika majdnem minden háztartásában keresettek és kedveltek. Évente megrendezett piknikjei, az ún. Cornroast picnic pedig kiváló alkalmat nyújt a barátkozásra, a nemzetek közötti ismerkedésre.

Gratulálunk Szabó Árpádnak és családjának a hivatalos elismeréshez és további sikereket kívánunk az újévben!

egy kicsit bosszúsán. De azért csak odaálltam leskelődni az ablakhoz. Ugyan hány perc alatt röpi be Palkó angyal azt a nagy házat?

Beletelt öt perc, míg a gyerek a mi kapunk alól kivágódott. Mégpedig cipő nélkül. Meztelen talpacskáit sebesen kapkodta a hidegtől sötös aszfalton. De azért mégiscsak elkaptam, mielőtt a nagy házba besuttyant volna. Nagyon megrettent, ahogy a vállához értem, s mind a két vörös kézzel odakapott az ezüsthajhoz, az újságok kihullottak a hóna alól az aszfaltra.

- Palkó, hová lett a cipőd?
- Lévetőttem.
- Minek vetted le? Hol vetted le?
- Ott a - mutatott át a kapunkra. - Imre meg fölhúzta.
- Ki az az Imre?
- A bátyám. Ministrálni mönt a kápolnába, oszt a harangozó megmondta neki, hogy meztláb ne mönjön többet, mert akkor kikergeti.

Hát igen, hogyne, a harangozónak is igaza van. Karácsony napján nem lehet meztláb állni Isten ő szent felsége elé.

- Hány bátyád van neked, kis Törőcsik?
- Csak négy. De húgom is van kettő.

Bizony, annyi lábat nem győztünk meg a magunk rossz cipőivel. Végig kellett sarcolnunk az egész házat, de sehol se csapták be előtünk az ajtót, mert ebben az egyben egyik vagyunk mindnyájan, akármilyen újságot olvasunk. Téli idején, ha egyebünk nincs is, rossz cipője mindnyájunknak kerül. Még ha néha a tulajdon lábunkról kell is lehúznunk.

SAJGÓ SZABOLCS

SZABOLCS SAJGÓ

VALERIE WOODS TRANSLATOR

milyen is lesz¹

milyen is lesz
 ha elválunk a testtől
 mikor a sok gyönyörűség itt
 mindig-volt újnak ad helyet
 mikor az egód szív tájt kitágul
 és a fény patakzik
 lentről és fentről egyként
 mint a kegyelem

szóval ha por leszél
 és ebéd után a fák között
 sziesztáznak az álmaid
 s a pázsiton a szivárvány
 rendezgeti színeit
 milyen lesz akkor állani
 kezedben életeddel
 s szemrehányó szavakkal
 füledben

miért is nem hittél nekem

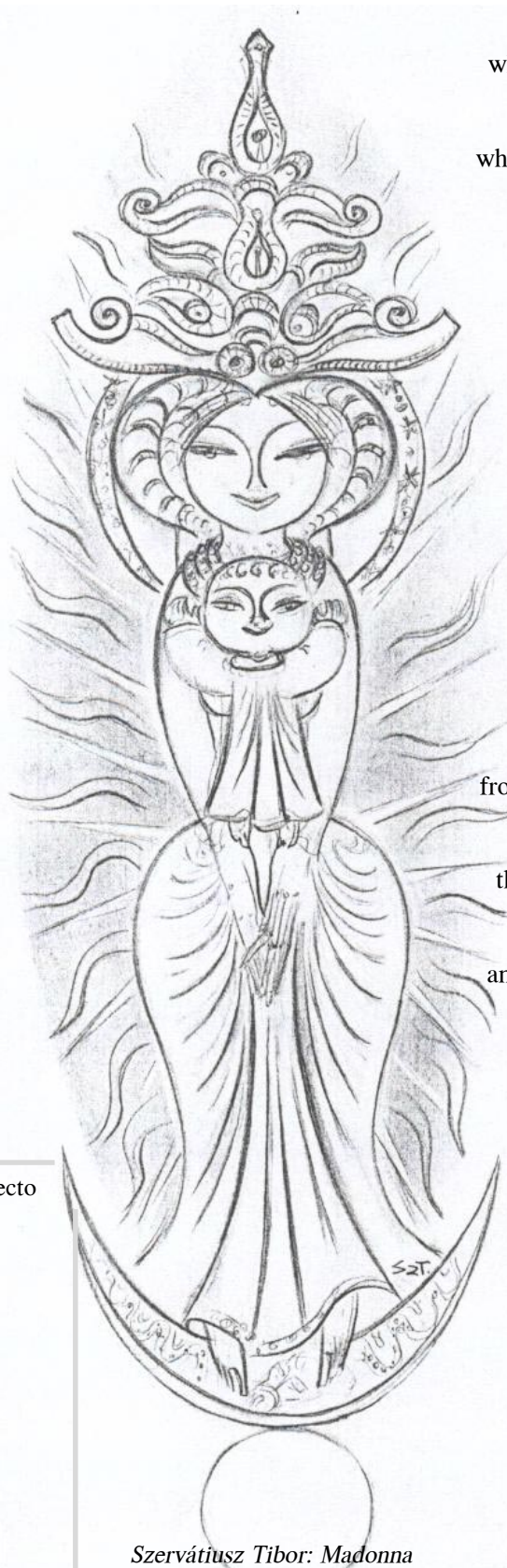
hordozhatod izzó önmagad
 míg este lesz megint
 majd újra reggel
 és hallod megint mindenfelől
 az egyetlen szót a teremtőt
 a nem szűnőt
 a sziklasírból fölkelőt:

amit alkottam jó
 legyen ez végre elég neked

milyen is lesz majd
 Tamással mondanod:
 én Uram
 én Istenem

¹Szabolcs Sajgó: found lines. Annecto Publishing 2013, Toronto

Sajgó Szabolcs elérhető verses
 kötetei:
*még csak péntek este, talált sorok,
 az úron áthajolva, kapuid bennem,
 it's only friday night,
 es ist erst Freitag Abend*

Szervátiusz Tibor: Madonna

what will it be like

what will it be like
 when the self separates from the flesh
 when all this beauty here
 gives way to the forever new
 when the ego stretches around the heart
 and like mercy
 light streams in
 from everywhere

in short when you become dust
 and after lunch among the trees
 as a rainbow arranges its colours
 on a serene meadow
 your dreams are taking a rest
 how will it be just standing there
 with your life in your hands
 and in your ears
 the echo of accusing words

why couldn't you believe me

carried by agitation
 till the evening
 and the morning were
 from everywhere hearing it once again
 that one and only one
 the resurrecting word
 the never ending one from the cave:

what I have created is good
 and it should be good enough for you

what will it be like
 with Thomas to say:
 my Lord
 my God

Sajgó Szabolcs megjelenés előtt
 álló kötetei:
found lines, bend over the void
 A kötetek megrendelhetők:
<http://www.kordakonyv.hu>
 honlapon,
 a sajgosz@gmail.com vagy a
korda@kordakonyv.hu címen

SAJGÓ SZABOLCS

estéli üzenet

ránk csöndesül a fény
halkan bealkonyul
s az est hajnalán a sok-sok arc
ámulva egymásra néz
boróka meggyvágó kerti pad
és te meg én
ragyog mind-mind és ünnepel
hogy annyiféle s mégis egy

elérkezett a pillanat
mikor a napi napfogyatkozásban
szót vált világ s világtalan
mikor tűzszünetben egymásra lel
fény sötét
és átizzik egyszerre mindenem
a mélységeinkben tündöklő csoda

vagyok mert mondatott
legyél
a szó minél előbbvaló
hatalmasabb nem szünőbb semmi nincs
ami igen és igen
és igen újra
mindenekre és reád

elérkezett a hírhezó
a túlcsonduló pillanat
s jelenti a Jelenvalót
a szüntelen felénk hajlót
akibe naponta szenderülsz
s mindörökre egyszer mindenek

megállsz az úton akkor
mint ezer év olyan az a pillanat
s megáll a légy a levegőben
tűzhányók mélyén a láva
a harangszó köszöntve vacsoracsillagot
és cselszövő szívében az intrika

megáll
elejti terhét
álmodik
látja a Kertet
belélegzi
és sebei helyén a heget
többé nem találja

SZABOLCS SAJGÓ

VALERIE WOODS TRANSLATOR

evening message

light settles on us gently
quietly becoming dusk
and on the dawn of night many many faces
look at each other in amazement
juniper hawfinch garden bench
and you and I
all all sparkling and rejoicing
that there are so many but really only one

the moment has arrived
when in the daily eclipse
sightful and sightless exchange words
when in the ceasefire light and darkness
find each other
and the wonder glowing in our depth
penetrates through all

I am here because of the word
Be
There is no more important powerful or ceaseless word
than this
the yes and yes
and yes again
for all and for you

overflowing moment
the messenger has arrived
announcing the Ever-present
the one who is eternally beside us
in whom you slumber daily
eventually all will follow forever

then you stop on the road
a moment is like a thousand years
a fly stops in the air
the lava in the abyss of volcanoes
the sound of a bell saluting the Evening Star
and the intrigue in the heart of a villain

it stops
dropping its burden
dreaming
seeing the Garden
breathing it in
not finding any scab
on the place of its wounds

IN MEMORIAM KENOJUAK ASHEVAK (1927 - 2013)

Kenojuak Ashevak was born in an igloo in an Inuit camp, Ikirasaq, at the southern coast of Baffin Island. At three years old, she lost her father. In 1952, she had to be treated for three years for tuberculosis in a hospital in Quebec. During this time and later on, many of her children and grandchildren succumbed to disease, as did her husband of 42 years.

James Archibald Houston, the civil administrator for West Baffin, introduced print-making to the local artists in the 1950s. Kenojuak Ashevak became one of the first Inuit women in Cape Dorset to begin drawing. She worked in graphite, coloured pencils and felt-tip pens, and occasionally used poster paints, watercolours or acrylics. She created many carvings from soapstone and thousands of drawings, etchings, stonecut prints and prints — all sought after by museums and collectors. She has designed several drawings for Canadian stamps and coins. In 2004, she created the first Inuit-designed stained-glass window for the John Bell Chapel in Oakville, Ontario.

By: Wikipedia

Kenojuak Asheva: The Enchanted Owl

ISTVAN BACSALMASI

REGION OF YORK

Soon after I started teaching in Bradford, it became obvious that our lives would greatly change. During the past seven years of factory work, I was only in close contact with my workplace and with those Hungarians who regularly came to the St. Elizabeth Church. Over these seven years I did not change my “intellectual attitude of a refugee,” the “looking toward the home country” and the use of the Hungarian language. Writing Hungarian articles remained the centre of my activities and gave a feeling and direction to the family as well.

The outbreak of the Hungarian revolution of 1956 changed not only my work but also helped me recognize the value of being closer to the Canadian society. The hardship of moving away from Toronto and the Hungarian Church, the separation from the activities of the Hungarian School and other Hungarians and many other changes in our new circumstances affected us very heavily. Up until now, when I came home from work, we often went to the city, where whatever the plans were, whatever we did, we mainly spoke in Hungarian and did everything together with other Hungarians. Now, a smaller but “Canadian” community became the important place; the use of English language the norm. Very unfortunately, I had to be separated more from the family; from the children. The work which normally took about one or two hours for teachers to ready themselves for the classes of the next day took a number of hours longer in our house. Yet, in January of 1959 our fifth child was born, and for me, more time was needed to be with them.

The English language required longer hours than the professional readiness for teaching, and I could honestly say that both together needed all my time. During a number of years I took university courses during the summers, which, with the serious learning of the materials required for my classes every day, gave me the security which hoped and worked for by every teacher. I, most certainly, needed it. The school-inspectors were coming to my classes quite often. My principal, however, told me that it was not more often than normal in the case of a first year probationary teacher. So, I was not nervous. I taught Physics and Biology in the more advanced classes, and Natural Science, Mathematics and Agricultural Science in grades nine and ten. The blackboard was always a very useful and very helpful tool for me. The notes and the drawings that I used on it proved to be excellent attention grabbers and it was easy to achieve the discipline necessary for students' learning. Today it may be useful to remind ourselves that the computer and many technical teaching aids available at home or in the classrooms today was unknown at that time. During the university classes I took over the last few summers, I made most certain that I would be able to introduce the best experiments my professor used, to my own students, making them repeat the experiments in the same class if it was possible.

The teaching of Agricultural Science included, on my part, certain supervision of the students' work, mainly practical, which was always done at home, the farm of the parents. The necessary visits helped me to deepen my relationship with the parents and their neighbours as well. This had to be one of the reasons why nobody uttered a grudge against me for sending our children to separate school when I was teaching in public school or selecting from the many possible associations the Knights of Columbus. The sensitivity about religion or religious connections often created antipathy among people, although the government tried to give examples for tolerant and democratic social behaviour. Neither then, nor later, did I feel any intolerant behaviour against me because I was a foreigner, that is to say, not a member of any Anglo-Saxon family.

Mind you, I expected some reaction because of a few of my unfamiliar teaching practices. I introduced such techniques like short oral question and answer periods, I encouraged student with student debates, and I marked them in order to develop better oral techniques. In science classes these practices were totally unknown and, as everywhere, examinations of all kinds were only in writing.

The new work of mine, however, introduced some negative changes into our lives. As I mentioned, our contacts with Hungarians, the Hungarian Church, or the Hungarian School had to be given up. We moved away from the Toronto area. It was also impossible for me to continue my writing for Hungarian newspapers and magazines. This silence lasted many years. Our lives changed to be more or less "Canadian" lives. The school system, the School Board, the teacher and parent's relationship, and the political characteristics of education introduced us to a yet unknown way of life. These changes created some difficulties for us, to me mainly, and for the first time in my life I was thinking more and more about social or financial benefits.

Generally speaking, after three years of teaching I knew the secondary school system of Ontario, or, to put it better, those schools which were in the neighbourhood, in order to read the "market" and look for a place where I would be paid better. My wage was smaller, as a teacher, than the payment I received in the factory. Bill Wood, the principal, suddenly died close to my first year of teaching. Art Stevens was his successor, an equally good principal and very good person. The school, therefore, did not give any special reasons for change, but the growing family did.

A new school was built south of Bradford, in King City, where the Sciences acquired a position for Head of Department with additional salary. I sent my application for the position there and I was successful. This was my first position in the Region of York, where King City was located. I liked my Principal, I liked the school and my work, but a similar position became available the next year in Richmond Hill. I considered moving there. Since the School Board in King City was not willing to match the salary in Richmond

Hill, I applied for the position of Department Head of Sciences there. I was successful, and in the year of 1964 I started to teach at Bayview Secondary School in Richmond Hill. The school was built, enlarged, renovated, and then modernized in all aspects. It happened that this school, the Board, and its Superintendent, Mr. SLG. Chapman, became very important in our lives. Many changes started at this time, which continued one after the other throughout the near two decades until my retirement.

The Science classrooms all were renovated or built around a winding, common corridor. This new style in the building gave me the idea, even before opening, that I should send letters to a number of Nobel scientists and ask for their photos. Among them were a number of Hungarian Nobel laureates teaching and working in the USA. It was a very simple plan, and I decorated all the science classrooms and corridors with the pictures as they arrived. It was surprising, however, that the decoration brought many visitors to the school, giving us a good name. Since I shared the pictures with all teachers in the department, we all gained from this success. It created a good atmosphere.

After only four years of teaching to become a Department Head in such a big school, and the good start, made me very sensitive toward my colleagues. I had to, of course, supervise the members of my teaching staff, but I was able to do it without generating any aversion. I was often thinking about the reasons for that good fortune, but could not come up with anything except for learned experiences way back in my University, in the Americana, as a resistance fighter and later as a refugee. I had developed traits which helped me to understand other people, my students, my colleagues and in general helped me in my teaching and working in groups, which became so important many years ahead of me.

The people of the Ministry of Education had begun talking about plans of the new Science curricula. I was very thankful for the courses I took in the previous summers (and the coming summers too) because many parts of the developed new courses did not appear "new" or difficult to me as I was teaching some of those already. The visiting inspectors saw that and often asked me about my experiences with the "not yet curricular" sections of the material I used. When the time came to organize a Resource Team of the Ministry, I was asked to participate. The School board approved my participation, so I and four other members of the Resource Team met with other science teachers of Ontario. The meetings took place almost every weekend throughout a whole year in different schools in Ontario. My special responsibility was to introduce the new Biology course. We did not receive additional salary for this work, but we travelled through all of Ontario, seeing how big this province really is, and got to know many teachers, principals and Inspectors who came for the learning sessions as well.

One of our science meetings was at the High School of

Kenora. We arrived there in time and without problems. During the sessions, however, the snow started to fall, and it fell more and more heavily. The next morning we were ready to fly back to Toronto. We were told that the very famous De Haviland Otter will be there for us, which was the regular plane for this part of the country. I have never liked flying and the falling snow made me very nervous. The time to go, finally, came. We never heard the plane arriving, but we were told that it was there and we should go. After embarking, the Otter started to move. It did not run fast nor a long distance, but we rose fast above the snow clouds where I could breathe easier. I was never so proud of my seven years in the factory than for the time I was testing instruments for the Otter.

In the early 1970s the Ministry made it possible for a few professionals to go to Scandinavia, on their own, if they wished to study their forward-looking school systems. My School Board allowed me to apply and, with four other administrators from various Boards, the Ministry accepted my application. We went to Netherlands, Denmark and Sweden for about two weeks. We spent more than a week in Sweden, driven in a small school bus around and from Stockholm to the southern border. We visited the schools selected, and talked to the staffs. The fact that I was the only "European" among the Canadian visitors helped me tremendously, and I used my chances fully. From very early on I asked questions not only about education and schools, but about the lives of the local people. This was well received and I got many invitations on the road from families and teachers for personal visits. It cut back on my rest periods, but the experiences, after twenty years back in Europe, were well worth it, especially since some of those experiences stayed with me all through this time.

Actually, this was the time when everything was changing. The Ontario Government was thinking about bigger, more important changes than the Science Curriculum. The various media busily debated the idea of combining small and obsolete municipalities and institutions into larger, and more up to date units. While the debate was in the various media, I did not pay much attention to it. I promised to myself when we arrived to Canada that I would not spend my time with politics. It was probably not a clever thing to do, but I remained faithful to my early promise to myself. At the time, however, when Mr. Davies, the Premier of Ontario, and Dr. Jack McCarthy, the Deputy Minister of Education, called on the School Boards, their Administration and other teaching staff to participate in examining the issues, or at least express some opinions, I wrote a few small studies and papers and sent them to my Superintendent, Mr. Chapman. I tried to express my thoughts and my beliefs about the planned and unplanned changes that may happen. What I pointed out was not new for education, but could become unexpected in education as well as in any large scale changes. In the planned York Region, where we had 21 small school boards with one or few more, schools, the planned new mu-

nicipality will have only one School board, with about 170 elementary and secondary schools. There will probably be more than 100,000 students and about 10,000 people, professionals, caretakers, and administrators working there. Everybody accepted that some things, many things, could and will change. In my opinion, we in York had to work cooperatively in order to make the changes come easily and education to be more human or better in the new system of big numbers.

These studies and papers proved to be helpful and worthwhile, and, on the recommendation of Mr. Chapman, the Board appointed me as Vice-Principal and gave me a new title: Director of Research and Development. I was moved out of the School into the Board's offices where, at one end of a corridor, my desk was set up, practically, becoming my office. There was a need for all this because as a "teacher," the member of the Federation, the "Union," I was not available for the Board outside of the classroom. My new work was to study all issues, changes the Government planned to do, primarily those which especially affected the Region of York in order to make those studies available to Mr. Chapman and the members of the Board. This assumed, first of all, a very close relationship with Mr. Chapman. I had to inform him of all issues, to get his opinion, and make it known everywhere. At the final analysis I had to bring different opinions and needs together or to make a unifying decision readily possible. I do not know how many meetings I had to attend, at how many discussions I had to be, and how many notes, papers, and reports I had to write. There were many. Most of them were printed for more people to see or read. The desk of mine became a well used and well occupied "office."

When all the prerequisites were completed, the decision was reached and the York Region Board of Education, as well as the other new school boards, became part of the new law. The Regional School Board appointed Mr. Chapman as its first Director of Education of York Region. His work carried all political and professional educational activities imaginable in York Region. A little while later, I learned also, that on the recommendation of Mr. Chapman, the Board appointed me as Superintendent of Planning and Development, one of the highest ranking educators in Mr. Chapman's team. My specific duties were to direct three major educational areas with as much common educational philosophy and outlook as possible:

- a). To introduce the Ministry-ordered curriculum to the Staff, organize them to study in detail and start to use them with elastic uniformity throughout our schools;
- b). Organize and give leadership to a consistent and self improving teacher education;
- c). To collect and present to the Board the necessary population and education statistics and ensure that professional needs in school buildings will be recognised by the architectural firms hired by the Board.

To highlight these professional areas and place the responsibility for them on one person was, in itself, an innovation which raised many questions in educational circles. We felt that to understand and to know the changing curriculum, we had to provide common opportunities to discuss and select the most appropriate material. Accordingly, the required groups were organized to meet as many times as required. These sessions provided us with staff members who felt the material as their own, and this improved their teaching. Besides the curriculum, we wanted the staffs to pay more attention to child development and know their students better. The School Board recognised that they are not only responsible for having such a staff, but it has the responsibility to provide with the needed cost.

Since the Federation or Unions were not able to recognise quality differences among their members up until this time, the recognition by the Board almost always led to their appointment to administration. Thus, the students and the classrooms lost the better teachers. We tried to overcome this problem by introducing a new kind of teacher responsibility, a new title and different salary scale, but keep those teachers in the classrooms and without any administrative responsibility. The Unions, not very happily, accepted this new responsibility in teaching, since it created no changes in regular teachers' responsibility and in their salary. These people, teaching students and sharing their knowledge and skills with other teachers really were Master Teachers for the educational system.

Our hope that we will be able to build new schools in time and also that there will be attention paid to the needs of the users soon paid dividends. There were a number of "new kinds" of schools built. One was Thornlea Secondary School, and the other secondary school was built in Unionville, together with the town's theatre. That way the students there could use the special facilities in their daily programs.

All these innovations became known in short order in scholarly circles. The Ontario Institute for Studies in Education (OISE) published two studies about the innovations in York Region, which, of course, became known all over Canada and beyond. Few years later, in the summer of 1980, I was able to present a paper in the meeting of the International Cooperative Educational Association's meeting in Tokio (Japan) and in Seul (South Korea) May I add here that more than 20 of my studies and papers were published by our Board.

Those events and happenings I recalled here up until now provided the framework for about 17 years of my work at the York Region Board of Education. It would be a mistake, however, not to record two "accidents" which came about because the special type of Administration we had and the elastic leadership the Ministry showed at that time.

When Dr. McCarthy retired, he took upon himself to give administrative and staff support to a government ap-

pointed Committee on Cost of Education. The politicians were members of the governing Party while the professionals were selected from high-ranking members of various Board's administrations. To the surprise of many of us, Dr. McCarthy asked my School Board to release me for the life time of the Committee to work with him. Mr. Chapman recommended the release but the appointment came only with the condition of the Board that I remain and work one day a week for the Board. With that condition I had my first eyebrow raising "parallel" appointments for three years. I do not know, of course, how the Government used, if at all, the results of our work, but the Staff had to visit all provincial Capitals in order to talk and discuss with the educational staffs there and to collect data on their educational budgets. For me, this appointment proved to be a very great gift.

The special attitude and thinking of Mr. Chapman and also of the Board appeared again when Cardinal Mindszenty came to visit the Hungarians in Canada. I was fortunate to be able, with the Board's permission, to accompany the Cardinal through his travel to western Canada. On the reception of the Lieutenant-Governor of Ontario, I saw many Board's members, Mr. Chapman and many administrators, Dr. McCarthy from the Ministry and others as well. I introduced them happily and very proudly to the Cardinal.

There was one more "parallel" commission for me when the principal of Thornlea Secondary school suddenly quit, actually just walked out of the school nearly around Christmas time and left York Region. I never learned the reason why, but Mr. Chapman called me in Toronto to let me know of this unfortunate event. It was when I recommended, and this was the only time I made recommendations involving myself, and a few days later I got the appointment as principal of Thornlea Secondary School. This was one of the novelty schools which we planned by a teacher's committee. The Board was in a very difficult position and it looked that the school may lose its special flavour. It was also clear that my appointment could not be, but temporary only, yet it has to involve many people. The result was that I ended up working only three days a week with Dr. McCarthy, stayed one day with the Board, and one school day a week in the school. That was the official and a paper form agreement. In reality, after Christmas until the end of the school year I went to the school every day, not, of course, when the students or teachers were there. For a school day I was there only once a week. The other times, sometimes afternoons or evenings, passing by. One of the vice-principals was waiting for me or came back to meet me, told me about the daily events, I made decisions, signed the prepared letters and continued to go to Board meetings or other business. Some times even to home. My regular school day a week was spent inspecting teachers in the classrooms or in the corridors among students. Seldom, but I had to spend some times with parents also. Those occasions I learned to deal with issues, like the

use of parents approved narcotics or the illegal use of alcohol. To recall those events, I know, that in the solution we did not only keep the law, but the highest principles of education too. There were many years ago when I spent time in schools teaching students. Since then, the world has changed. It was educational also for me to observe that when the Union complained at the Ministry about my "unlawful" appointment as principal, how much time was necessary in a democratic government to correct the situation. The decision arrived from the Ministry two days after the very end of the school year, when my appointment was over, and was no need for any kind of correcting actions.

During the years, naturally, more and more people have retired from work. My time came too in 1965 and I counted the months and the days with increasing expectation and happiness. There were weeks when I thought that the clocks were clicking slower and slower in York Region. One colleague of mine, few teachers and students or whole classes organised the retirement party in the theatre of Unionville secondary school. Not only those who came to celebrate, but the organizers, the participant teachers and student did their part voluntarily and extremely well. Beside the speeches of teachers and students, Mr. Chapman, having retired a year earlier, said the touching and emotional farewell. Our family, the married children and grandchildren, sat with us in the boxes of the theatre and for the proper section of Mr. Chapman's speech, in the fully shining spotlights. The time has arrived to have a rest.

the coffee mill

MAGYAR ÉS EURÓPAI ÉTELEK

A legfinomabb bécsi szelet,
gulyásleves, borjúpaprikás galuskával
Nagy saláta- és szendvicsválaszték
Likőrengedéllyel rendelkezünk
49. éve állunk vendégeink
rendelkezésére!

Minden nap nyitva
d. e. 10-től este 11-ig
Pénteken és szombaton este 12-ig
99 Yorkville Ave., Toronto, ON
416-920-2108

Élőzene minden péntek, szombat és
vasárnap este

GÁBLER ANTAL

TANÍTÓKRA GONDOLOK

Firenze, Párizs, Budapest
Kultúra - és néhány költő zseni
Ady Endre, Paul Claudel,
S az olasz: *Dante Alighieri.*

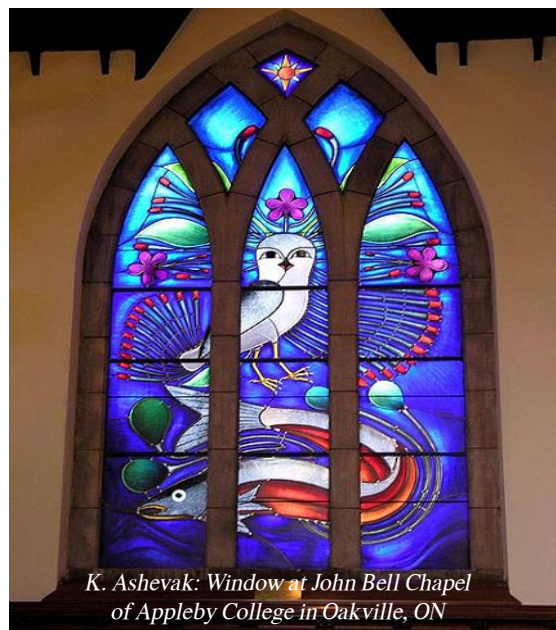
Ezt tanultuk a vizsga előtt,
Az iskolában - balga diákok
Baráti kör után: hosszú vita
Híres kötők, emlékezem rátok.

S ma feltűnnek a régi arcok
Az osztálykönyv... és a magyar óra
Lehunyt szemmel a padban ülök,
S emlékezem néhány tanítóra.

ROHAN AZ IDŐ

Rohan, száguld az idő,
Nincs megállás... nincsen pihenő.
S a napi gondok egyre szaporodnak,
Néha szép időkre vonatkoznak.
A nap sugara fényesen ragyog,
S én álmodozom... ha egyedül vagyok.
És számolom a letűnt éveket,
Kalandokat, az örök menedéket,
A megtett göröngyös, hosszú utat:
Míg könnyes szemem - a jövő után kutat.

Gábler Antalnak 85. születésnapjára
minden jót kívánnak a Kalejdoszkóp
szerkesztői és olvasói.

K. Ashevak: Window at John Bell Chapel
of Appleby College in Oakville, ON

MIKSZÁTH KÁLMÁN

A GÓBÉK GÓLIÁTJA*(Öreg krónikákból)*

Karácsonfalván még ma is mutogatják a Dimén József uram portáját, aki anno 1820. aug. 21-én szenderült jobb létre. A »Tarka« nevű lova megbokrosodott és levetette. Olyan szerencsétlenül talált leesni róla, hogy szörnyet halt. Ha lóra nem ül, talán ma is élne, mert lehetetlen az, hogy a halál az igazi alakjában bántani merte volna Dimén uramat.

Pásztortüzek mellett, búbos kemencék kedélyes melegénél még ma is emlegeti a székelység az öreg Dimént, pedig már ritka az olyan eleven ember, aki emlékeznék rá kisgyermek korából. S minél tovább tologatják a régi esztendőket az újabbak, annál nagyobbá, ragyogóbbá válik alul a Dimén alakja; a legendák dics-sugarai rásütnek; a regés, rózsaszínű köd belepi, és mint a balsam, épen tartja.

Ha ez így megy, nagyobb lesz idővel őkegyelme vitéz urunknál, Csabánál, különb lesz a rabonbánoknál, okosabb lesz a nagy-magyarországi Deáknál, és furfangosabb, elmésebb lészen a keletiek híres Hodzsájánál, akinek annyi pajzán tréfát, annyi virgonc ötletet tulajdonítanak az igazhivók utólagosan, hogy szeri-száma sincsen.

Ám hogy ne essék igazságtalanság se Csaba királyfin, se a rabonbánokon, írásba szedem Dimén József uramat, hogy »ennyi volt és nem több«.

Egy ölesnél magasabb ember volt, s e roppant izomú testben éppen olyan nagy lélek lakott. Bölcsességének, velős mondásainak egész Székelyországban híre vala, úgyhogy messze vidékről jövének hozzá tanácsadásért egyesek úgy, mint küldöttségek, s amire Dimén azt mondta: »úgy van és nem másképp«, az annyit ért, mintha a törvényben lenne megírva. Azzal nem is ellenkezett a székelyek közt senki: »ha Dimén mondta, akkor úgy van«.

Vagyontalan ember volt, és az iskolákból sem frekventált többet egy-két klasszinnál Enyeden, hanem a természetes esze nemcsak kipótolta a műveltség hiányát, hanem túlragyogta a tudományosságot.

Hol született, nem tudni, hanem annyi bizonyos, hogy Uzonban lakott akkoriban, midőn a karácsonfalvaiak hozzájövének egy nagy pörükben tanácsért. Dimén megmondta, mit tegyenek, és a karácsonfalvaiak azt kérdezték tisztességtudóan, mivel tartoznak a jó tanácsért.

Semmiel. De ha a pört megnyerik kegyelmetek, olyan darab földet tartoznak kihalítani nekem a határból, aminőt tizenkét miatyánk elmondása hosszáig körül tudok szántani.

- No, az bizony nem lesz sok - mondá nagy nevetve Kriston János, a bíró -, azt ugyan szívesen megadjuk.

- Tegyük írásba - sürgette Dimén.

Szerződést kötöttek, és meg is nyerték a pört, egy több mint ezerholdas pusztát. Üzentek is nyomban Diménnek nagy örömben, hogy álljon be immár az ekével, s isten nevében szántson körül magának, amit bír. Ők a maguk részéről a falu leghebegőbb emberét, Lisznyói Gábor uramat jelölik ki a miatyánkok elmondására, aki minden szót háromszor

mond, s minden kimondásnál kétszer megáll.

A kitűzött napon megjelent a népszerű óriás a határ azon részén, amelyet kijelöltek, s ahol már együtt várta a magisztrátus.

Nézték, de eke nem jött utána. Egyedül jött, csak a vörnyeges »Mulko« vizslája poroszkált mellette, és a hóna alatt látszott hozni valamit, de azt a szásrétű szürke köpönyege eltakarta.

- No, hát itt vagyok, atyafiak - szólta Dimén -, lássunk a dologhoz.

- Az ám - mondá a bíró -, de hol van hát az eke?

- Minden meglesz. A két tanúm is mindjárt utánam jön, aki majd ellenőrzi a Lisznyói uram miatyánkjait. Itt van-e Lisznyói uram?

- I-itt va-va-gyok-gyok - jelentkezik egy tömzsi, madárfejű alak.

- Szép beszédű ember kegyelmed! Már látom, hogy sok holdat ér nekem az elokvenciája.

A két elmaradt tanú is megjött, de biz azok sem hoztak magukkal ekét.

- Hát az eke? - türelmetlenkedett bíró uram újólág.

- Itt van a hónom alatt - szólta Dimén uram egykedvűen, s kivett egy filigrán gyermekjátéknak való ekécskét egy késpengényi nagyságú lemessel.

- Mi légyen ez? - kérdezek csodálkozva a karácsonfalvaiak.

- Hát ez az eke.

- No, ez ugyan furcsa tréfa. Hol vesz Dimén uram ehhez való jármos jószágot? - nevettek a székelyek.

- Majd mindjárt meglátják. Pszt! Gyere ide, Mulko. Pszt!

A vizsla odaszaladt a gazdájához, az kivett a zsebéből egy arra a célra készült hámot, és befogta a betanított vizslát az eke elé. A karácsonfalvai székelyek elkezdtek a fejüket csóválni.

- No, most már kezdje el Lisznyói uram azt a miatyánk mondatát, egy... kettő... három...

Lisznyói uram elkezdte, de a vizsla is elkezdte a népek nagy báméskodása közt az útját, irtóztató gyorsaságban nekiindulván egy rettenetes tág cirkulusnak, mialatt a furfangosan készült kis eke pengéje spárga vékonyságú barázdát vágott mindenütt a vizsla után.

Mulkó úgy be volt dresszírozva, hogy mire Lisznyói uram a kilencedik miatyánkot elhebegte, vissza is került, de egy olyan nagy kört kerített be ezalatt, hogy nem annyira ő izzadt bele, mint inkább a tisztelt karácsonfalvai magisztrátus, kiknek homlokáról kínos verejték gyöngyözött, a krónika szerint. Mert hát egy egész kis dominium esett ki a közösből Dimén József uramnak. A nagy csúfság megtörtént, de már ebbe bele kellett nyugodni, nem volt más mód, mint jó képet vágni az egészhez. A gonosz Góliát még ki is gúnyolta őket:

- A három miatyánkot, ami még járna, odaajándékozom a falunak, de minden lakos tartozik egy szekérnapszámot adni, ha majd a házamat fölépítem.

Dimén uram odaköltözött aztán végképp

Karácsonfalvára, s az így szerzett birtokon valóságos mintagazdaságot vitt, mai napig is a »Dimén paradicsomá«-nak nevezik azt a darab földet. Ez a csíny meg csak öregbítette nevét és népszerűségét, s később Karácsonfalva is belenyugodott a dologba, mert más réven sokat használt nekik a hatalmas székely, kit marcona alaknak, de mégis bárányszelédnek és jószívűnek rajzolnak a róla keringő hagyományok. Később dulló-nak is megválasztották; s a megyében csakhamar legelső tekintéllyé nőtte ki magát. Olyanná, hogy mikor a székelyek lázongtak, II. József császár Dimén uramat hívatta fel Bécsbe, hogy csendesítse le őket. Dimén nagyon megtetszett a császárnak, ott tartotta több napig. A későbbi években többször hitták Bécsbe az egyszerű székelyt ki otthon nem volt több dullónál, s fontos diplomáciai küldetésekkel bízták meg a magyarországi részekben is.

- Sohasem láttam ilyen nagyeszű embert - mondá róla egyszer József császár. - Mi lett volna ebből, ha valamit tanul is még?

Annyira kegyelték mindenfelé, a miniszterek, a nádor, a császár, hogy később nagyon elbizakodott ökelme, lemondott a dullóságról, és a főkirálybírákkal is félvállról beszélt. Dicsősége akkor érte el tetőpontját, midőn József császár Erdélyben utazván, Dimén uramat vette a hintójába maga mellé, hogy az adjon neki információkat mindenről.

Egy ilyen párbeszédje hiteles alakban felmaradt, s megmutatja, hogy a góbéóriás milyen hangon diskurált öfelségével is. Midőn a Balambánya felé menvén, a »Pásztorbükke« alatt haladt el a császár kocsija, odaszól Dimén uram:

- Hic unus princeps occisus fuit. (Itt egy fejedelmet megöltek.)

- Quare? - kérdé II. József.

- Quia malus fuit. (Mert rossz volt.)

A Rikán menve, aggódva kérdi a császár:

- Sunt latrones in silvis, Domine Dimén?

- Sunt, Domine Rex - felelte Dimén egykedvűen.

A császárnak nagyon tetszett egyszerű, természetes beszédmodora és rossz kulináris latinsága, melyet néhol oláh szavakkal pótoló Dimén uram, öfelsége nagy multságára.

Hanem a góbé magát a császárt is éppolyan fufangos módon főzte le, mint a karácsonfalvaiakat - de azt majd máskor beszélem el önöknek.

**DUNA
WORLD
RADIO**

A szülőföld hangja.

Műholdas vétel:
Galaxy 25, 97°ny, 11867 MHz
Web stream:
www.dunaworld.hu

WEÖRES SÁNDOR

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ

Pulyka melle, malac körme
liba lába, csőre –
Mit kívánjak mindnyájunknak
az új esztendőre?

Tiszta ötös bizonyítványt,
tisztá nyakat, mancsot
nyárra labdát, fürdőruhát,
télre jó bakancsot.

Tavasza sok rigófüttyöt,
hóvirág harangját,
ősre fehér új kenyeret,
diót, szőlőt, almát.

A fiúknak pléh harisnyát,
ördögbőr nadrágot,
a lányoknak tüt és cérnát,
ha mégis kívásott.

Hétköznapra erőt, munkát,
ünnepre parádét,
kéményfüstben disznósonkát,
zsebbe csokoládét.

Trombitázó, harsonázó,
gurgulázó gégét,
vedd az éneket a szádba,
ne ceruza végét.

Teljék be a kívánságunk,
mint vízzel a teknő,
mint negyvenyolc kecske lába
százkilencvenkettő.

ORMAY GABRIELLA: AZ ÉRTŐL AZ ÓCEÁNIG

Az Értől az Óceánig
Egy asszony élete egy tragikus korban

Egy Erdélyben született fiatalasszonyról szól a könyv, aki mint önkéntes ápolónő végigéli a II. világháború viszontagságait.

**5 Concorde Place
Suite #3301
Toronto, ON
M3C 3M8 Canada**

TÁMOGASSA A MAGYAR MŰVÉSZETET!

A Szervátiusz Alapítványt Szervátiusz Tibor szobrászművész alapította édesapja, Szervátiusz Jenő születésének 100. évfordulójára.

Egyúttal létrehozta a Szervátiusz Jenő díjat, azzal a céllal, hogy ráirányítsa a figyelmet a Kárpát-medencében születő magyar művészetre.

A díjat a kuratórium évente adja át olyan képzőművészeknek, akik a nemzeti kultúra gyökereit felmutató, magas színvonalú művészetet hoznak létre.

A formakultúra ugyanis - a nyelv mellett - a legfontosabb identitás -megtartó erő egy nemzet életében: megmaradásuk záloga. Két éve, felváltva művészettörténész, illetve újságíró is kap alternatív Szervátiusz Jenő díjat.

Számlaszám: HU02 10300002-20609254-00003285

Szervátiusz Tiborné kuratóriumi elnök

Tel.: 06/20-338-9278

e-mail: alapitvany@szervatiusz.hu

**„A PÉNZ NEM MINDEN,
DE JÓ HA VAN”**

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segíték Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonságga megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.

Senior Financial Consultant

390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

SOLUTIONS BUILT AROUND YOU™

Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)

Fax: 905-333-3559

e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com

www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDÍJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCSÖN
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

Cristal Opticians

Bring in your eyeglass prescription and you get free single vision plastic lenses when you purchase your frames from one of the thousands in our great selection. "Limited time offer. Some restrictions apply."

Catherine Szabó, Optician

Beszélek magyarul

Kedvezményes árak minden szemüvegre

Eye Exams Available

2643 Yonge Street, Toronto, Ontario, tel.: 416 222 8146

\$90
off one pair

\$180
off two pairs

Financial Worries

can be overwhelming.
We will help you
make a fresh start.

- ✓ Financial Counselling
- ✓ Proposals to Creditors
- ✓ Bankruptcy

Call **416-391-0100**

for a **FREE** Consultation

Your finances are important.
Know and understand your options.

Deloitte.

Deloitte & Touche Inc.
Trustee in Bankruptcy

Call **Katalin Turoczi** Estate Administrator
Direct: 416-775-4721; kturoczi@deloitte.ca

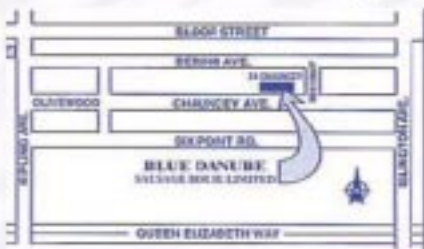
5140 Yonge Street, Suite 1700, Toronto, ON

www.debtsolutions.deloitte.ca

BLUE DANUBE SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárak
Finom házi sütemények
Magyar árak bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

NEMZETI REGISZTER

“Magyarország üzen a világban
szétszóródott magyarságnak”

2011. október 17-én elindult a
Nemzeti Regiszter,
a világ magyarjait összegyűjtő
kormányzati honlap.

A <http://www.nemzetiregiszter.hu>
honlapon

regisztrálók hetente kapnak egy rövid
hírösszefoglalót Magyarország és a
magyarság legfontosabb eseményeiről.

Kaleidoszkóp Hagyományörző Klub

magyar tehetségek jelentkezését várja. Bővebb felvilágosítás: rosacae@hotmail.com

Swiss Made Dermal Fillers- new and unique double-cross linked hyaluronic acid, of non-animal origin, made in Switzerland by Anteis (anteis.com), and used in Europe since 2003.

Perfectly homogenous products, with a better dermal bio-integration for the most natural results, with no lumps or bumps.

What does it do for you:

- modeling – correcting deep folds, facial contours and reliefs(cheeks), increasing lip volume, lifting eyebrow, jawline;
- filling – smoothing wrinkles and lines, nasolabial folds, enhancing lips, filling tear troughs, smiling lines, correcting scars;
- smoothing – correcting all type of wrinkle, lip contours and volume, marionettes line, periorbital lines;
- hydrating – rejuvenation source even for the most dehydrated skin, restoring the skin's elasticity and glow; preventing the appearance of wrinkles and cracks.

NEW PRODUCT: Modelis Shape finally available in Canada!

Advantages:

- Strong volumetric capacity
- Great ease of injection
- Absence of migration of the product
- Remarkable Malleability and Plasticity
- Correction of long life (1.5 to 2 years)
- Perfect and sure Bio-compatibility

NEW DEVICE: Inject Pen, The Anteis Injection System

Automated delivery system for all filler injection.

Advantages:

- A significant reduction in pain during and after injection.
- A notable reduction in side effects,
- A faster return to everyday life

NEW TECHNIQUE: Cannula injections.

Blunt Cannulas are the most advanced technique for injecting dermal fillers extrusion

- NO BRUISING AT ALL Since these cannulas are not sharp, they do not cut vessels.
- NO PAIN during or after procedures.
- NO RISK OF INTRA-ARTERIAL INJECTION
- NO RISK to cut any nerve or muscle

MESOTHERAPY: Superficial injections

Revolutionary method for Skin Tightening/Rejuvenation, Lipolysis, Alopecia (Hair Loss)

Call us for any other questions:

905 731 8800

**Address: 31 Disera Dr
Thornhill, ON L4J 0A7, Canada**

www.medicallaser.ca

MÁJUS 25-ÉN KALEJDOSZKÓP GÁLABÁL! HÍVJUK BARÁTAINKAT IS!

JEGYRENDELÉS: 416 491 4631

\$38.00 Tel: 416 491 4631

A torontói magyar közösség emlékkönyve

1938 - 2011

History of Toronto's Hungarian Community

szerkesztette

Dancs Rózsa

kp

MAGYAR NAPLÓ

Az egyetlen szépirodalmi folyóirat a DIGITALSTAND-on!

A Magyar Napló elektronikus formája már a www.digitalstand.hu webáruházban is elérhető! A digitális folyóirat tartalma teljes egészében megegyezik a hagyományos lapszámokéval.

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Digitális lapszám vásárlása: 390 Ft

Digitális előfizetés

12 hónapra: 3960 Ft (12 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

6 hónapra: 1980 Ft (6 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

3 hónapra: 990 Ft (3 lapszám, egy lapszám ára: 330 Ft)

(Az árak az Áfá-t tartalmazzák.)

Fedezze fel a digitális újságolvasás előnyeit! Ha a Digitalstandot választja, a Magyar Napló mindig Önnél lesz, ráadásul kedvezőbb áron, mint korábban bármikor!